LKA

neprikl ausoma lietuva

Mr. J. Rugienius
19235 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Montrealis • 1971. VII. 14 • Nr. 1256

LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

LIETUVA IR VIETNAMAS

Sujudimas ir šokas, kurį Amerikos viešojoj opinijoj sukėlė tas neperseniausias paskelbimas slaptųjų Pentagono karinės ir politinės reikšmės dokumentų eilėje JAV laikraščių, turėtų rasti tam tikrą atgarsį ir lietuviškoje visuomenėje.

Diskusijos, nuomonės ir pasisakymai dar kartą parodė, koks nepopuliarus absoliučioje amerikiečiuose daugumoje yra tas Vietnamo karas ir koks nepaprastas noras (gal net nepaisant kainos ir galimų įvairių komplikacijų) tą visą karinį įsikišimą kiek galint greičiau nutraukti.

Įdomu, kad tokios nuomonės jau vyrauja ne vien pacifistinių ar radikalių nuotaikų grupėse, bet aplamai Amerikos "tylinčioje daugumoje".

Infliacija, nemažėjantieji nedarbo reiškiniai, narkotikai, nusikaltimai didmiesčiuose, pinigų trūkumas visai eilei vidinių krašto reikalų, aukšti ir kylą mokesčiai taip jau įkyrėjo eiliniams piliečiams ir mokesčių mokėtojams, kad jie jau beveik visai įsitikinę, kad, pasitraukus iš Vietnamo, padėtis maždaug savaime susitvarkysianti. Toks tikėjimas, greičiausiai, tėra miražas, bet yra gana žmoniška tikėti visokiais mitais, o ypač tais, kurie tokie šviesūs, įtikiną ir beveik ranka pasiekiami...

Korėjos karas seniai pasibaigęs, bet ir jis dabar bandomas prisiminti ir analizuoti, kokiu būdu ir kaip amerikiečiai buvo įtraukti į jį ir kodėl. Tuoj pat save ir kitus raminant, kad nuo dabar jokie įvykiai, jokie politiniai ar kariniai susiklostymai negalės būti panaudoti vėl įtraukti JAV į naują karinį užsiangažavimą. Išimtis tematoma tik viena, tai atvejis, jei kraštas būtų tiesiogiai užpultas, t.y., tik naujas Pearl Harbor pajėgtų amerikiečius suvienyti ir paskatinti savigynai bet kuria kaina ir bet kuriomis sąlygomis. Jau turėtų būti aišku, kad tiek JAV kongreso rūmai, tiek ir vykdomoji administracija (respublikonų ar demokratų) jau visai rimtai privalo skaitytis su daugumos piliečių nuotaikomis ir reikalavimais. Aiškiau kalbant, ta kryptimi bazuoti ir lenkti užsienio reikalų politiką, gal net nevisai paisant turimų įsipareigojimų, pažadų ar sutarčių.

Paprastai kalbant, nesunku įžvelgti, kad bet kuria kaina bus bandoma siekti įvairių susitarimų su sovietais, nebus jokių mėginimų juos provokuoti, erzinti ar kiršinti.

Šioje vietoje ir tenka pastebėti, kad lietuviškoji, vadinamoji laisvinimo politika, tikintis didesnės ir reališkesnės paramos iš Vašingtono pusės, turės apsiprasti su mintimi, kad visa veikla, būdai ir priemonės teks mažiau ar daugiau keisti, derinantis prie naujai susidariusios, bet pakankamai ryškios situacijos: dar mažiau pažadų, gal net dar mažiau nors ir saldžių, bet iki šiol tebuvusių tuščių žodžių. O apie bet kokią materialinę paramą jau neverta nė užsiminti. Kai kurie mūsų stebėtojai jau prieš keletą metų bandė tikinti, kad Vietnamas esmėje mums ne tik nepadeda, bet ir kenkia. Dabar tai jau ir paaiškėjo visoje nuogoje realybėje.

AL. GIMANTAS

BENDRAS KAUNO VAIZDAS

LIETUVIAI CIRKE

Sovietų valstybinis cirkas balandžio mėn. gastroliavo Vienoje ir Insbruko mieste. Šiame cirke dalyvavo ir pasižymėję kauniečiai ekvilibristai Vida ir Zigmantas Černiauskai.

PROF. J. BRĖDIKIS ŠVEDIJOJE

Prof. dr. J. Brėdikis Stokholmo ir Upsalos universitetuose skaitė paskaitas.

Prof. J. Brėdikis yra žinomas širdies ligų specialistas ir Kauno Medicinos instituto profesorius.

MIRĖ A. O. ŠALNA

Birželio 19 d. Bostone, JAV, mirė ilgametis Lietuvos garbės konsulas advokatas Antanas Osvaldas Šalna-Shallna.

Jis Lietuvos garbės konsulu buvo paskirtas 1939 metais.

A. O. Šalna buvo gimęs 1894 m. Scrantone, studijavęs Cornell universitete, dirbo advokatų firmose, teismuose, I pas. karo metu tarnavo JAV armijoje ir 1921 m. Vašingtone baigė anksčiau pradėtas teisės studijas. Nuo 1922 m. kartu su žmona pradėjo advokato praktiką Bostone.

DIENOS TEMOMIS

Lietuvių kalbos darkymas yra, tur būt, visiems nusibodusi tema. Vyresniesiems ir seniesiems gal net daugiausia nusibodusi, nes, pradedant Jablonskiu, kalbininkai jau eilę dešimtmečių kruopščiai, atkakliai ir nenuolaidžiai mus mokė ir tebemoko grynos, tikslios ir taisyklingos lietuvių kalbos.

Jų, be abejo, daug atsiekta. Šio šimtmečio bėgyje kalbininkai iš, palyginti, primityvios žemdirbių susižinojimo priemonės išvystė turtingą, žodingą ir gana lanksčią modernią kalbą, kuria galima viską išreikšti – ir kasdieniškas smulkmenas apibudinti, ir sudėtingiausius minties poslinkius perduoti.

Kalbą kūrė ir vystė ne vien kalbininkai. Iš esmės jie ją tik normino. Kalbą kūrė patys jos vartotojai – taip, žinoma, visuomet buvo. Šimtmečiais lietuvių kalbą kūrė žemdirbiai, o kai atsirado lietuviška šviesuomenė ir miestietija – prireikė ir didesnio žodyno, ir kitokių išsireiškimo būdų. Gydytojai, inžinieriai, ekonomistai ir kiti specialistai, pristigę lietuviškų žodžių, ieškojo atitikmenų liaudies šnekamojoje kalboje arba kūrė naujadarus. Prozininkai ir poetai savo kūryboj atskiriems žodžiams suteikė kiek skirtingas prasmes, surado naujų išraiškos būdų – ir daug tokių pavykusių darinių ir naujadarų įsipilietino bendrinėje kalboje.

Kalbininkams šitame kalbos vystymo procese teko maždaug rūstaus teisėjo vaidmuo – nuspręsti, kokios naujovės tiektinos ir kokios atmestinos, kaip svetimos lietuvių kalbos dvasiai. Tokiu būdu susikūrė bendrinės ir literatūrinės lietuvių kalbos normos, kurių visi laikomės arba bent turėtume laikytis.

•

Gyvenime įsitvirtinusi vartosena, beje, kartais yra stipresnė už teoretiškus išvedžiojimus. Kalbininkai dažnai labai nepataria, o kartais ir rūsčiai draudžia kokį nors išsireiškimą arba žodį vartoti, o žmonės vartoja ir tiek. Kai kurios svetimybės ir skoliniai taip giliai yra įleidę šaknis lietuvių kalbos vartosenoje, taip stipriai yra kalbiškai asimiliuoti ir suvirškinti, kad juos išrauti beveik nebeįmanoma.

Štai, neseniai autoritetingi kalbininkai, rodos, visiškai pagrįstai įrodė, kad lietuviškai sakyti reikėtų ne "anūkas", bet "vaikaitis". O, šit, toks stiliaus meistras Bronys Raila, kuris lietuvių kalbos dvasią iš tikrųjų puikiai jaučia, trumpai drūtai atsakė: "O man mano anūkės taip ir liks anūkėmis, prie vaikaičių nepriprasiu".

Kaip ir visi, taip ir kalbininkai kartais, tur būt, persistengia. Štai, ne kalbininkui iškyla ir toks kalbininkiškas klausimas: ar tie rūstieji kalbininkai kartais ne perdaug kaimietiškai bando rikiuoti lietuvių kalbos normas?

Gryna tiesa, kad dar tik prieš šimtą metų beveik vieni kaimiečiai lietuviškai tekalbėjo, jie išsaugojo ir kalbos formas, žodyną, jos dvasią. Bet šiandieną lietuvių kalbą vartoja jau daugiau miestiečių, negu kaimiečių. Urbanizuotas lietuvis jau neišvengiamai turės kiek kitokią galvoseną kaip kaimietis, ir jo lietuvių kalbos vartosena jau savaime skirsis. Pagaliau fabriko darbininko, pardavėjo, techniko, dailininko, intelektualo žodyno, išsireiškimo būdo, formos ir stiliaus poreikiai jau skirsis nuo žemdirbio. Juk jau turime tris, keturias lietuvių miestiečių kartas, kurioms senoviškas lietuviškas kaimas, ta lūšnelė samanota, lankos, kūdros su kvarksančiom varlėm ir ražienos yra lygiai tokia pat egzotika, kaip ir Amazonės džiunglės.

•

O daugelis kalbininkų Lietuvoje ir svetur vis dar mums be išimties siūlo lietuvių kalbos mokytis grįžti į lietuvišką kaimą. Va, toks Vilniaus Mokslų akademijos kalbininkas Vyt. Vitkauskas norintiems teisingai lietuviškai išsireikšti pataria "prisiminti savo tėvų, senelių kalbą". Nejaugi ir tuo atveju, jei tėvas buvo gimęs Kaune, o senelis, sakysim, Petrapily? O panašių trečios kartos miestiečių jau turime daug tūkstančių.

Atvirai kalbant, tokie mūsų kalbininkų patarimai kažkaip dvelkia kaimietišku šovinizmu, tarsi mėšlo kvapo neuosčius ir zyliuojančiu karvių nesivaikius, nė dorai lietuviškai kalbėti neįmanoma. Ir tai, tur būt, yra grynai lietuviškas išmislas.

Juk neįsivaizduotina, kad anglų kalbi-

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

PADĖKA ISTORIKUI

Perduokite dr. Juozui Jakštui mano gilios pagarbos ir padėkos pareiškimą už puikų Nepriklausomoje Lietuvoje Nr. 1247 ir 1248 etnografinių sienų reikalu mokslinį straipsnį, kuris tikrai veda prie mūsų visų siekiamo tikslo — Lietuvos etnografinių sienų mokslinės studijos pagrįstumo.

Kazys Veikutis,
VKLS CV pirmininkas

AR KUOPA PERSIKĖLĖ?

Ar SLA 72 kuopa iš Hamiltono persikėlė į St. Catharinę? Toks klausimas kilo, kai NL gegužės 12 d. numeryje perskaičiau kronikos žinutę apie 72 kuopos ruošiamą gegužinę, išspausdintą St. Catharinės skyriuje.

Juk visi žinome, kad St. Catharinėje veikia SLA 278 kuopa, o Hamiltone — 72 kuopa. Tiesa, 72 kuopos pirmininkas gyvena St. Catharinėje, bet pati kuopa, rodos, vis dar yra Hamiltone.

SLA narys

Prierašas. Kronikos žinia per apsirikimą buvo išspausdinta su neteisinga galvute. Red.

GERI SENI LAIKAI

Laikraštį nuolat gerinat. Ypač man patinka straipsniai iš Lietuvos ir apie Lietuvą bei tokie įdomūs atsiminimai apie "senus gerus laikus", kaip P. Lelio. Įdedu 12 dol. prenumeratą pratęsti.

V. Kaupas

CITATOS

NORIU — IMU, NENORIU — NEIMU

V. Rastenis savo Keleivyje atspausdintame rašinyje ir šitaip samprotauja:

"Laikraščių — dienraščių, savaitraščių, mėnraščių ir metraščių — turime bene daugiau kaip puskapį. Leidėjai bando įtikinėti, kad bent jų leidžiamuosius laikraščius imti ir skaityti esanti tautinė-patriotinė pareiga. O tai netiesa. Laikraščius imam ir mažiau ar daugiau paskaitom kas iš smalsumo, kas dėl malonumo, o tie, kurie esam giliau įsivėlę į savo visuomenės bendravimą bei rūpesčius, dar ir iš reikalo žinoti, kas toj mūsų visuomenėj dedasi, kokios bei kaip joje reiškiasi mūsiškės didybės ar menkybės, bet ne iš šalies ar iš viršaus uždėtos prievolės.

"Žvelgiu šia proga į savo imamų laikraščių sąrašą ir randu jame tik 18. Vadinasi, apie kita tiek neimu. Ir ne tik pats nesijaučiu dėl to kaltas, bet ir nesijaučiu pasirengęs kam nors kitam pripažinti kompetenciją mane dėl to kaltinti ar gėdinti. O jei kurią negražią dieną parašysiu kuriam iš imamųjų — arba visiems — "prašau nebesiuntinėti", tai irgi tegu nesipiktina, nes greičiausia bus atsiradusi tam pakankama priežastis; gal nebeišsigaliu, gal nebeprimatau, gal man nebereikia, o gal stačiai nebeįdomu... Čia, matot, taip yra: noriu — imu, nenoriu — neimu".

TAUTININKIŠKAS CREDO

Dr. Jonas Balys, tautosakos specialistas ir Naujosios Vilties žurnalo redaktorius, tautininkų seime pasakė kalbą, kurios santrauką išspausdino Dirva. Čia spausdiname keletą citatų:

Tautinė idėja mums nėra tuščias žodis. Todėl mes vadinamės tautininkais. Mūsų išeivių veikloje kuo toliau, tuo labiau tautinė idėja rodo linkimą nublukti. Daugelis net ir šio žodžio vengia gal bijodami, kad nebūtų apšaukti šovinistais, ekstremistais ar tiesiog fašistais.

Tuo tarpu kairusis ekstremizmas pasidarė mados dalykas.

Mūsų jaunajai ir net vidurinei kartai yra pavojus pasiklysti, patekti į "naujosios kairės" spąstus. Nevienas jau ten paliuvo ir gal pagaliau susiprato, tačiau nelengva jam išsilaisvinti, kai jau viešai yra pasireiškęs ir sutepęs savo vardą. Jam lieka tik vienas kelias -- gilyn į prarają. "Į klaną puolęs -- sausas nekelsi", -- sako patarlė. Todėl mes turime kalbėti apie tautinę idėją.

Dabar komunistai laikosi naujos taktikos. Jie infiltruoja ne tik asmenis, bet dar dažniau savo idėjas. Štai tokias komunistų ir jų talkininkų bolševikbernių peršamas mintis dažnai išgirstame kartojamas ir mūsų tarpe. Jas kartoja ne tik tokie "Akiračiai" ir į politiką besiveržią "bendruomeninininkai", bet ir frontininkų žurnalas "Į Laisvę", ir pranciškonų leidžiami "Aidai".

Ryškiausia tokia komunistų užmesta meškerė mums suskaldyti ir sulikviduoti dėl Lietuvos laisvės kovojančias organizacijas yra tariamų reformų siūlymas VLIKui ir ALTai per organizuoti. Girdi, jos neveiksmingos, susenusios, reikia jas perorganizuoti, atjauninti, išplėsti, suglaudinti ir t.t., tada jos būsiančios veiksmingesnės. Tik nepasakomas viešai tikrasis paslėptas tikslas -- jas sulikviduoti. Tai labai gudrus komunistinis triukas. ALTa ir VLIKas pasidarė lietuviškos rezistencijos tradicija, arba simbolis, jei norite, ir kaikas labai nori juos reformų priedangoje sunaikinti. Mes žinome, kam užkliūvame. Tačiau priešas rado talkininkų ir mūsiš-

ninkas taisyklingos anglų kalbos mokytis patartų vykti pas Yorkshiro farmerį, kad vokiečių kalbininkas taisyklingos vokiečių kalbos mokytis siųstų studentus pas švabuojantį Neckaro slėnio vynuogių augintoją, o prancūzų profesorius prancūzų kalbos pavyzdžiu laikytų, pvz., Provenco patois. Vakarų kalbininkai tų visokių dialektų, gal būt, nė patys nesuprastų. O norintiems išmokti taisyklingos, gražios ir tikslios anglų, vokiečių ar prancūzų kalbos, jie pasiūlytų įdėmiai pasiskaityti Dickenso, Goethės, Balzako ir kitų tų kalbų klasikų kūrinių.

Ir lietuvių kalbą jau eilę dešimtmečių kuria ne vien tik kaimiečiai, bet ir miestiečiai. Jau ir mes turime pakankamai vertingą literatūrą, kurioje taisyklingos, grynos ir žmoniškos lietuvių kalbos pavyzdžių netrūksta. Vaižgantas, Vienuolis, Maironis, Katiliškis, Andriušis, Brazdžionis, bet lygia dalia ir Škėma, Mackus, Sluckis, Degutytė, Avyžius, Vaičiūnaitė, Nagys gali būti mūsų lietuvių kalbos mokytojais, ne vien tiktai mūsų protėviai ūkininkai.

•

Tačiau kalbininkų pastangų vis dar labai reikia. Ypač išeivijoje, bet ir Lietuvoje, kur rusų kalbos įtaka yra labai didelė ir nerodanti tendencijos mažėti. Ten gausus kalbininkų būrys sėkmingai ir darbuojasi, o Lietuvos spaudos kalba šiandieną, tur būt, yra taisyklingesnė ir grynesnė kaip bet kada, nors gausu joje ir neasimiliuotų sovietizmų. Tai gal ir neišvengiama, tačiau matyti, kad su tuo kovojama ir rimtai rūpinimasi kalbos kultūra.

Išeivijos spaudos kalba, be abejo, yra daug taisyklingesnė, kaip prieš 20 metų. Tačiau pastaruoju metu galime pastebėti vis didesnį nerūpestingumą ir vis mažėjančias pastangas spaudos kalbą išlaikyti gryną ir taisyklingą.

Iš tiesų tų pastangų parodoma ne taip jau mažai. Štai, Laiškai Lietuviams, Pasaulio Lietuvis, kartais Draugas spausdina skyrelius su praktiškais patarimais, kaip lietuviškai kalbėti ir rašyti. Kartais tekyla klausimas, kiek žmonių tuos skyrelius įdėmiai perskaito. Spaudos ir rašto žmonės, rodos, būtinai turėtų tokiais skyreliais naudotis. Tie, kuriems tokie skyreliai nieko naujo, tur būt, neduoda – sakykim, Alf. Nakas, Bronys Raila, V. Rastenis ir kt. – greičiausiai ir yra nuosekliausi tokių kalbos skyrelių skaitytojai, o tie rašantieji ir net redaktoriai, kuriems net labai būtų pravartu kalbos dalykais pasidomėti, matyt, "laiko nesuranda".

Gryniausia ir taisyklingiausia lietuvių kalba, atrodo, vis dar spausdinamas Eurodo Darbininko redaktoriai. Nuosekliai ir ir tiksliai lietuvių kalbos taisyklingumo siekia Tėviškės Žiburiai, kuriems gal tegalima prikišti, kad kai kuriais atvejais vadovaujasi ne bendrinėmis, bet savo pasirinktomis rašybos normomis.

Netaisyklingiausią lietuvių kalbą – kartais maždaug žargoną – vartoja sovietiniai leidiniai; Laisvė, Vilnis, Liaudies Balsas. Kas kaip išmano, taip ir šoka, o žalos kalbos kultūrai tokie leidiniai daug šiaip ar taip nebepridarys – juos teskaito išmirti baigiantieji naivūs senukai ... Vadinas, ne mano kiaulės, ne mano pupos.

Daugiausia žalos lietuvių kalbos kultūrai padaroma, kai darkyta ir ydinga lietuvių kalba rašomi visokie biuleteniai, bendraraščiai, pranešimai. Jie paprastai siunčiami visiems laikraščiams, žurnalams, radijo programų vedėjams, atseit, jie pasiekia itin didelę auditoriją. O ne visi redaktoriai pasistengia, parodo noro ar turi laiko tokių biuletenių kalbą ištaisyti. Dienraščiai paprastai dėl laiko stokos to nė neįstengia padaryti. Tad daugybėje laikraščių ir skaitome kalbinį jovalą.

Plačiausiai perspausdinamas, be abejo, bus Vliko leidžiamas Eltos Informacijų biultetenis, kuriam kalbos kultūra, sakytume, turėtų būti savaime suprantamas dalykas. Deja, kaip tik Eltos Informacijų sakiniai dažnai būna taip sujaukti, kad prasmės kartais nė atspėti neįmanoma. Pastaraisiais mėnesiais, tur būt, nebuvo nė vieno šito biuletenio numerio, kuriame negalima būtų surasti po kelis arba ir po keliolika pavyzdžių šitam teigimui paremti.

Eltos biuletenio leidėjo Vliko padėtis nėra lengva. Lėšos ribotos, biudžetai maži, atliktinų darbų daug. O kompetetingas lietuvių kalbos mokovas, kuris ištaisytų Eltos Informacijų kalbą, be šiokio tokio atlyginimo, matyt, nesurandamas. Tačiau Vlikas vis dėlto turėtų jausti didesnę atsakomybę, nes joks susipratęs lietuvis, gimtosios kalbos susinimo akivaizdoje, juk nepasakys: ne mano kiaulės, ne mano pupos ... REM

---

kių neišmanėlių tarpe. Daug ką jiems pasisekė ant tos savo meškerės pagauti, tik ne tautininkus. Mūsų organas "Naujoji Viltis" suprato šią klastą ir jau pirmame numeryje juos demaskavo. Labai geras straipsnis yra mūsų žurnalo 2-me numeryje, tai A. Jurgėno "Išeiviai kovoje dėl Lietuvos laisvės". Tame straipsnyje aiškiai nurodyta, ką mes galime ir ko mes negalime esamose sąlygose pasiekti. Visiškai nesvarbu, koks bus VLIKas ir ALTa, kaip jie bus veiklūs ar neveiklūs, skirtumas bus mažas ar net jokio, kol nepasikeis JAV užsienio politika. Jokie bendruomenininkai ar frontininkai, jokios kongresinės rezoliucijos čia stebuklų nepadarys. Deja, padėtis negeroja. Amerikiečiai baisiai nori dar kartą būti sovietų apgauti. Taip rodo SALTo derybos ir jokio pagrindo neturinčios viltys susitarti. Sovietai sulaužė visas sutartis, kurios jiems atrodė nenaudingos, sulaužys ir naujas. Derėtis su sovietais reiškia rodyti norą nusileisti. Susitarimas su jais galimas tik kapituliavus. Tikriausias laimėjimas būtų nesiderėti su sovietais. Derybos Paryžiuje turėtų visiems parodyti, ką reiškia leistis į derybas su komunistais.

Mūsų kovos eilės retėja. Net ir katalikai politikai traukiasi iš kovos lauko. Gal jie seka Vatikano politikus, kurie jau ne nuo šiandie bando prisigerinti Maskvai. Žinoma, bolševikai ir čia apgaus, kaip jie apgavo visus JAV prezidentus, pradedant F.D. Rooseveltu, kuris užmezgė su jais santykius. Gal sekdama savo "bosą", ir mū

Dr. J. BALYS

sų katalikų spauda praskydo. Pranciškonų "Aidai" ir jėzuitų "Laiškai Lietuviams" neretai atspausdina straipsnius, piršdami kolaboravimą su bolševikais. Tai jau visiškas stuburkaulio iškrypimas. Tačiau paskiri katalikų veikėjai neturi iliuzijų.

Mes tautininkai liekame tvirtadvasiai. Nepripažįstame jokių kompromisų, nesileisime savęs suvedžioti jokioms iliuzijoms. Mes kovosime iki galo. Todėl mes tautininkai turime pakartotinai ir dar griežčiau negu iki šiol pasisakyti dėl to vadinamo "bendradarbiavimo". Tai buvo pirmoji bolševikų užmesta meškerė, už kurios užkliuvo visa eilė naiviųjų. Kiekviena kvailystė pagaliau turi atsibosti. Tuo reikalu labai aiškiai ir pagrįstai pasisakė "Naujosios Vilties" 2 nr-io vedamasis. Gana iliuzijų! Aš čia noriu dar stipriau išsireikšti. Bet koks nuolaidumas bus palaikytas silpnybe. Reikia dalykus pavadinti tikraisiais jų vardais.

Mūsų patriotiška tautininkiška išeivijos bendruomenė pritrūko kantrybės. Mes turime pasielgti, kaip anuomet Tumas Vaižgantas: trenkti lazda į parapetą ir sušukti: "Gana!" Taip gana, kad mums akis bandytų apdumti visokie barzdočiai ir kudločiai, kai kurie politinių ir socialinių mokslų daktarai, kurių smegenis išplovė komunistai profesoriai, rusofilai istorikai, visokie minkštadūšiai rąšytojai, senilito ar alkoholio sužalotais smegenimis invalidai, pagal vėją ir madą keičią savo kryptis ir nuotaikas žurnalistai, visokio plauko prisiplakėliai politikieriai, pagaliau ambicingieji visokių suvažiavimų kalbėtojai, kurie nori pasirodyti su savo išmone viską kritikuodami ir taip bando atkreipti į save kitų dėmesį, nors grynus niekus taukštų ir jokia vaisinga veikla niekados nepasireikštų. Tai mūsų visuomeniniai nuodai. Tegul jais džiaugiasi G. Zimanas ir kiti užkietėję komunistai, tačiau mes turime į juos žiūrėti, kaip į raupsuotuosius, kuriems nėra vaistų pagydyti, juos reikia izoliuoti. Visi padorūs lietuviai turi nutraukti su jais bet kokius santykius, bendruomeniškus ir asmeniškus, išskirti juos iš lietuviškos bendruomenės visišku ignoravimu, nepaduoti jiems rankos, nes jos yra suteptos dešimčių ir šimtų tūkstančių mūsų tautiečių ašaromis ir krauju. Jie yra okupanto ir mūsų tautos naikintojo talkininkai. Nesvarbu, kodėl jie tokiais pasidarė, nes ir beprotis yra pavojingas -- jo reikia vengti, jį izoliuoti. Tautinė garbė ir politinė išmintis reikalauja: jokių kalbų daugiau neturi būti su komunistų batlaižiais!

Meskime tą aukštąją politiką, nes galva sienos nepramušime, o vieni kitiems galvas skaldyti irgi nėra prasmės. Žiūrėkime, ką mes galime šiose realiose išeivijos sąlygose nuveikti lietuvystės srityje. Kodėl taip daug atsiranda besiveržiančių į politiką, kai per maža yra kultūros darbininkų? Nesame šioje srityje taip jau labai apsileidę, tačiau galima būtų daugiau ir geriau padaryti.

Tai medžiaga apgalvojimui ir diskusijoms. Viskas, ką aš čia pasakiau, yra mano asmeniška nuomonė, dėl kurios nesu tarėsis su ALTS-gos vadovybe. Aš noriu pakartoti tik vieną S-gos pirmininko mestą šūkį: "Gana sėdėti ant dviejų kėdžių! Tautininkai jaučiasi šeimininkais savo kieme".

LIETUVIAI PARYŽIUJE

• Prel. A. Bačkis, Šv. Sosto nunciatūros sekretorius Lagose, Nigerijoje, birželio mėnesio pabaigoje lankėsi savo brolio šeimoje Paryžiuje.

• Milašiaus bičiulių draugija paminėti poeto gimimą buvo gegužės 23 d. susirinkusi Fontainebleau mieste. Šios draugijos leidžiamų Cahiers de l'Association Les amis de Milosz 5 numeryje yra platus R. Lamboley straipsnis apie 1920 m. Milašiaus išverstas lietuvių dainas.

• P. Klimo ir Ž. Dobaitės vestuvės įvyko balandžio 24 d. Paryžiaus lietuvių katalikų misijoje. Jaunasis yra paryžietis, ilgametis Pr. LB valdybos narys ir buvęs Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupės vadovas, o jaunoji – čikagietė, prieš keletą metų Paryžiuje studijavusi prancūzų kalbą ir šokusi lietuvių tautinių šokių grupėje. Jaunavedžių liudininkais buvo K. Lozoraitis su žmona iš Romos.

• G. Merkevičiūtė iš New Haven, JAV, šį rudenį atvyksta studijuoti prancūzų kalbą į Paryžių.

• Skulpt. A. Monèys nuo gegužės 1 d. iki liepos 1 d. su 4 darbais dalyvauja grupinėje parodoje Gravelines Nord. Labyrinthe grupė jo 3 darbus nuo gegužės 20 d. iki liepos 4 d. rodo Chateau du Tremblay. Ši paroda paskui perkeliama į Laon Maison des Arts et Loisirs. Vasarą jo du darbai bus rodomi Carennac grupinėje parodoje Galerie du Prieure.

PANORAMA

MIRĖ A. VENCLOVA

Birželio 28 d. Vilniuje mirė rašytojas Antanas Venclova.

1906 m. Suvalkijoje gimęs A. Venclova baigė Marijampolės gimnaziją, Kauno universiteto humanitarinį fakultetą, kurį laiką mokytojavo Klaipėdoje ir Kaune. 1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, jis buvo paskirtas švietimo komisaru. Prasidėjus vokiečių-sovietų karui, A. Venclova pasitraukė į Rusiją, aktyviai dalyvavo propagandinėje prosovietinėje veikloje. Po karo, grįžęs į Lietuvą, administracinių pareigų nebėjo, bet keleta metų buvo Lietuvos rašytojų pirmininku. Už nuopelnus sovietinei santvarkai gavo liaudies rašytojo vardą.

Spausdintis pradėjo 1924 m. Netrukus išėjo jo pirmosios poezijos ir apsakymų knygos, dar nepriklausomojoje Lietuvoje išėjo jo romanas Draugystė ir apsakymai Naktis. Nuo pat jaunystės buvo kairus, antiklerikalas, jautrus socialinei neteisybei ir atkaklus tuometinio tautininkų režimo priešas, kas atsispindėjo ir jo prieškarinėje kūryboje, kuri, beje, ypatingu talentu nešvytėjo. Buvo tai kruopštaus, pedantiško, apsiskaičiusio ir visuomeniškai užsiangažavusio literato darbai. Buvo jis ir vienas svarbiausių Trečio fronto žurnalo kolektyvo narių, kurių dauguma ilgainiui pasidarė komunistais.

Iš paties A. Venclovos autobiografijos ir kitų duomenų galima spręsti, kad aiškiu komunistų bendradarbiu ir sovietų simpatiku jis pasidarė po 1937 m. kelionės į Sovietų Rusiją, kur jis, kaip "pažangus" rašytojas, buvo labai pagarbiai ir vaišingai sovietų rašytojų funkcionierių priimtas. 1940 m. Maskvos paskirtas Lietuvos švietimo komisaru, atseit, ministru, jis, atrodo, galutinai savo likimą sujungė su sovietais. Po karo kurį laiką buvo Kauno, o vėliau visos Lietuvos rašytojų politruku. Vėliau iki mirties vaidino Vilniaus literatūrinio establišmento Grand Old Man rolę.

Pokarėje spausdino daug straipsnių, kritiškų rašinių, išleido kelias poezijos knygas, tris autobiografijos knygas ir grafomanišką propagandinį romaną Gimimo diena.

Vilniuje buvo priskiriamas prie naujųjų bajorų, buvo vienas iš turtingiausių ir prabangiausiai gyvenančių lietuvių rašytojų, kuriam už kiekvieną išspausdintą eilutę buvo mokami itin aukšti honorarai. Jaunesniųjų literatų ir intelektualų tarpe Lietuvoje A. Venclova dažnai buvo laikomas pajuokos ir pasipiktinimo objektu, nors turėjo ir nuoširdžių gerbėjų.

Antanas Venclova, be abejo, buvo eruditas, neblogas pasaulinės literatūros žinovas. Jo straipsniai ir autobiografiniai rašiniai istorikams turės pažintinės svarbos, o kai kuri jo grožinė proza — išliekančios vertės. Beveik visa jo poezija yra negyva, dirbtinė ir paprasčiausiai nekūrybiška, bet propagandinė. 1940 m. išryškėjusi besąlyginė jo ištikimybė Maskvai kai kurių liudininkų ir stebėtojų aiškinama jo asmenišku oportunizmu.

A. Venclovos laidotuvės Vilniaus Antkalnio kapinėse buvo labai iškilmingos, dalyvaujant Vilniaus valdžios ir partijos diduomenei. Kalbą pasakė ir A. Sniečkus.

GINTARO BIRBYNININKAI

JAV karo helikopteriai remia Pietų Vietnamo dalinius Indokinijoje. Ar JAV kariuomenė bus atitraukta iš Vietnamo?

VLIKO TARYBA

Vliko Tarybos posėdis įvyko birželio 25 d. New Yorke. Posėdyje buvo apžvelgta Vliko Valdybos veikla per pastaruosius du mėnesius ir apie tai Tarybą informavo vicepirmininkas dr. B. Nemickas, einąs pirmininko pareigas dr. Valiūnui esant Europoje.

Pranešėjas plačiau palietė P. ir A. Brazinskų bylą, kuri Turkijos teismuose vis dar nebaigta. Vliko Valdyba Brazinskų advokatui pasiuntusi visą eilę svarbių dokumentų, kurie galėtų būti naudingi Brazinskų bylą pakreipti jiems naudinga kryptimi.

Tautos Fondui organizuojant birželio mėn. vajų, ypač esant dideliam reikalui sutelkti daugiau lėšų Brazinskų bylai vesti, Vliko Valdyba savo atskiru pranešimu kreipėsi į visus lietuvius ir prašė gausesnių aukų. Tuo pat reikalu Vliko Valdybos nariai rašė straipsnius mūsų spaudoje.

Dar balandžio mėn. pabaigoje Vlikas paskelbė atsišaukimą, kuriuo viso pasaulio lietuviams buvo priminta, kad š. m. birželio mėn. sukanka 30 metų prieš sovietinę okupaciją sukilus visai lietuvių tautai, sudarius Lietuvos vyriausybę ir jai atstačius nepriklausomos Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimą. Deja, šešias savaites veikusią valstybinę nepriklausomybę vokiečių okupacinė valdžia užgniaužė ir įvedė Lietuvon savo nacinį režimą.

Pranešėjas paminėjo: juo toliau, juo daugiau atsiranda nacių Vokietijos ir bolševikų Rusijos sąmokslo dokumentų, nukreiptų prieš Lietuvą. Tad Vliko Valdybai tenka juos atidžiai peržiūrėti, daryti jų atranką, — kad juos dr. B. Kaslas įtrauktų į tų dokumentų jo redaguojamą leidinį.

Vicepirmininkas J. Audėnis išsamiai painformavo Tarybą apie lietuvių kalba leidžiamą ELTĄ. Jis pateikė laikraščių redaktorių atsiliepimus į jiems pasiųstas anketas. Spauda plačiai naudoja biuletenio medžiagą, nors ji yra pateikusi ir pageidavimų. Savo ruožtu, pranešėjas nurodė, kad per vieną mėnesį mūsų spauda, paskelbė per 300 iš Eltos gautų žinių ir straipsnių. Pabrangus pašto tarifui, Taryba ELTOS sąmatą papildė 200 dol. Taryba pritarė, kad Tautos Fondo aukotojams, paaukojus iems nemažiau, kaip 25 dol. per metus, turi būti siuntinėjamas ELTOS biuletenis.

Posėdyje dalyvavo PLB ryšininkas B. Raugas. Posėdžiui pirmininkavo Vyt.

ŽVILGSNIAI Į VAKARUS

Montrealio lietuvių jaunimo ansamblis Gintaras jau aplankė daug lietuvių kolonijų šiaurinėje Amerikoje. Vien tik šįmet gintariečiai koncertavo Philadelphijoje, Rochesteryje, Bostone, Hartforde, Burlingtone, Londone, žinoma, nekalbant apie patį Montrealį.

Zigmo Lapino vadovaujamas Gintaro ansamblis visur susilaukė didelio pasisekimo lietuvių ir kitataučių tarpe. Prie pelnyto pasisekimo daug prisidėjo gabių ir pasišventusių meno vadovų, energingo tėvų komiteto ir entuziazmo kupinų pačių gintariečių glaudus ir darnus bendradarbiavimas. Įdomi ir įvairi programa, originalių liaudies instrumentų orkestras, Lietuvoje ir išeivijoje sukurtos dainos ir šokiai — visa tai yra jau sukrautas kultūros lobis.

Gintariečių žvilgsnis jau seniai krypo į Vakarus. Nuotoliai ryšius su Kanados vakarinėmis provincijomis visuomet sunkino. Tačiau susipažinti su Pacifiko ir prerijų provincijų lietuviais ir jiems koncertuoti gintariečius visuomet domino. Tad buvo galutinai nutarta tokią kelionę į Vakarų Kanadą organizuoti, nors kliūtys ir sunkumai ne vieną nuo tokių planų gal ir būtų sulaikę, ypač prisiminus, kad koncertinė kelionė į Winnipegą, Edmontoną ir Vancouverį Gintarui kainuos apie 12-13 tūkstančių dolerių.

Gintaro tėvų komitetas susirišo su atitinkamomis įstaigomis Otavoje. Komiteto nariai Irena Lukoševičienė, Petras Lukoševičius ir Paulius Povilaitis asmeniškai nuvyko į Otavą ir aukštiems pareigūnams nušvietė Gintaro ansamblio laimėjimus ir tą reikšmę, kokią turėtų kultūrinis bendradarbiavimas tarp Kvebeko ir Vakarinės Kanados jaunimo. Pagaliau Kanados federalinis ministras Robert Stanbury iš atitinkamų biudžeto sumų paskyrė 5000 dolerių Gintaro gastrolėms Vakarų Kanadoje finansuoti.

Net ir tokią apčiuopiamą subsidiją gavus, ne vienam projekto įgyvendinimas atrodė sunkiai pasiekiamas. Tačiau neseniai įvykusiame susirinkime patys gintariečiai, jų vadovai ir tėvai pasiryžo visus sunkumus nugalėti ir gastroles įvykdyti.

Dalį susidariusių išlaidų nutarė padengti patys gintariečių tėvai. Gintariečių tėvų komiteto pirm. Petras Lukoševičius šiuo metu lankosi Vakarų Kanadoje, kur vietoje tiria sąlygas ir galimybes. Jis tariasi su būsimųjų koncertų organizatoriais vietoje, o ne paskutinėje vietoje tiriamos galimybės ir iš Vakarų Kanados provincijos vyriausybių gauti tam tikrų subsidijų.

Tačiau visos šitos galimybės dar negali padengti visų susidariusių išlaidų. Neišvengiamai Gintaras turi kreiptis į lietuvių visuomenę padėti koncertų kelionę į Vakarų Kanadą finansuoti. Tam tikslui sudarytas specialus komitetas, kuriam vadovauja montrealiečiams gerai pažįstamas tokioje veikloje itin patyręs ir nusipelnęs visuomeninkas Juozas Šiaučiulis. Komitetą, be to, sudaro žinomi veikėjai Irena Lukoševičienė ir Pranas Rudinskas bei trys jaunieji gintariečiai — Daina Kerbelytė, Algis Jaugelis ir Algis Lapinas.

Komitetas organizuoja plataus masto vajų-dovanų traukimą. Devynių mėnesių bėgyje numatyta išplatinti didesnis skaičius loterijos bilietų, su kuriais galima bus laimėti stambesnė piniginė dovana ir apie 10 žinomų lietuvių dailininkų paveikslų.

Tad vajaus - dovanų traukimo pasisekimas ir kelionės į Vakarus įgyvendinimas priklausys nuo tautiečių nuoširdumo. Kai iškyla aiškus ir konkretus uždavinys, mūsų visuomenė visuomet reikalą tinkamai supranta ir nuoširdžiai paremia. Be abejo, ji tinkamai supras ir parems ir gintariečius.

ŠOKA MONTREALIO GINTARIEČIAI

Banelis, Ūkininkų Partijos atstovas, sekretoriavo Br. Bieliukas, Lietuvos Rezistencinės Santarvės atstovas.

"DRAUGIŠKOJE NUOTAIKOJE"

Alto ir JAV LB valdybų pirmininkų ir atstovų 1971 m. liepos 3 d. pasitarime Chicagoje buvo aiškintasi Lietuvos laisvinimo veiklos reikalais.

Pasitarimas vyko draugiškoje nuotaikoje ir sutarta, kad tų veiksnių pirmininkai ateityje turėtų didesnius ryšius ir tęstų pradėtą veiklos derinimą.

Dalyvavo Altos valdybos pirmininkas dr. K. Bobelis, vicepirmininkai T. Blinstrubas, dr. K. Šidlauskas, dr. V. Šimaitis, dr. J. Valaitis, Altos atstovas Vašingtone dr. J. Genys, JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininkas Vyt. Volertas, JAV LB CV narė A. Zerr-Mačiulaitytė ir JAV LB tarybos prezidiumo pirmininkas Vyt. Kamantas.

LBT

DAUGIAU MĖNULIŲ

Maskva padidino savo dirbtinų mėnulių, atseit, satelitų, laivyną, kuris skrieja virš šiaurinės Amerikos.

Vietoje septynių erdvės šnipų, kurie 1970 m. pradžioje virš JAV teritorijos praleido 111 dienų, šiais metais per tą patį laikotarpį 11 rusų satelitų virš JAV praleido 126 dienas. Der Spiegel žiniomis, aštuoni rusų satelitai daro detalias JAV nuotraukas.

"LIETUVA" PRAHOJE

Vilniaus profesinis liaudies ansamblis "Lietuva" gastroliavo Čekoslovakijoje, kur Prahos Karlino teatre per tūkstantis žiūrovų spektaklį šiltai priėmė.

SAVIGYNA

Viktoras MILIŪNAS

apsakymas

Čeža į lapus šiltas lietus. Vakaro santėmyje slyvos — dideli blizgantys lašai. Blandžiai blizgantys.

Dabar jau galima atsikvėpti. Ir kantriai laukti. Laukti, kuo viskas baigsis. Laukti ir žiūrėti į tamson nyrančią gatvikę. Prieš pat langą, dešiniau nuo slyvos, ji daro alkūnę; ten, leisgyvio namo pusrūsyje, krautuvė; dega šviesa, ir matyti, kaip pardavėja (baltu chalatu ir didele suveltais plaukais galva) dviem vyrams (jų tik nugaros) duoda puslitrį ir šypso. Gyvanašlė. Veikiausiai vyrai jauni. Jos silpnybė jauni.

Dabar jau viskas padaryta. Dabar jau nieko daugiau. Belieka laukti ir galvoti, ar viską padariau taip, kaip turėjau padaryti. Kratyti mintis kantriai, kaip kokius senus, smulkius pakratus.

Tikrai jauni vyrai matavo mūsų gatvikę. Aš ketinau paklausti tą, kuris atitraukė akį nuo teodolito; jis buvo šviesiaplaukis, ir tai man nepatiko, bet jis pats mane užkalbino:

— Norite sužinoti, kuriam galui matuojame gatvę? — Iš mano akių jis perskaitė „Noriu" ir pasakė: — Naują tiesime. Magistralinę! Ir jūsų trobą versim. Naują butą gausit. Įgriso tokiame lauže gyventi, ar ne?

Man nepatiko jo familiarumas, bet nieko nepasakiau, tik pagalvojau: „Pagaliau!" Man geras buvo ir šitas laužas. Jokių patogumų, bet užtat kalva, nuo kurios regi miestą, jaunos vyšnaitės, kelios pėdos daržo, visada grynas oras. Dviejų kambarių butas, tiesa, ne koks. Tamsus ir drėgnas. Bet Aušra tarsi nepastebėjo, kad jis tamsus ir drėgnas.

R. BIČIŪNO piešinys

Aš pasakiau parėjęs:

— Dabar jau greitai gausime naują butą.

Ji žiūrėjo į mane nustebusi. Man nepatiko jos akys. Aš net pagalvojau: „Ji, tur būt, negirdėjo, ką pasakiau."

— Mes gausime tris kambarius, ir tu su Sauliuku...

Ji nuėjo į verksmą, į kitą kambarį, kur karščiu kamavosi tas, kuris jau dveji metai buvo, yra ir bus mūsų gyvenimu. Mano ir mano Jadvygos tikrai.

Aušra tarsi nepastebėjo tol, kol a n a s vėl atsidūrė jos kelyje. Ir sužinojo, kad jos ir jo sūnaus laukia erdvus, geras butas naujame Vilniaus rajone.

Tada pastebėjo. Ji gynėsi a n o buto, esu tikras, bet ji žiūrėjo drumstomis akimis į žalias aliejiniais dažais nuteptas mūsų buto sienas; žemos lubos ją slėgė; žiūrėjo ir matė šviesias, sausas sienas, naujus baldus... Aš jos nekaltinu, savo dukters nekaltinu.

Kaip nekaltinau ir anuomet. Nei aš, nei Jadvyga. Ji net svarstė:

— Tur būt, negerai auginome!

Pasakiau:

— Ne, gerai auginome, bet užmiršome, kad niekšelių toli ieškoti nereikia. Patys užmiršome ir jos neperspėjome, taigi.

Taip į šį pasaulį atėjo Sauliukas. O a n a s nenorėjo. Jiedu sustojo po geltona kaip medus liepa. Iš čia jos nematyti. Bet jei paėjėsi už alkūnės... Nauja gatvė, magistralė, nukirs ir tą seną, jaukią liepą, nieko savo kelyje nepagailės. A n a s pasakė:

— Turi suprasti. Man reikia laisvų rankų, kad galėčiau pasiimti, kas mums priklauso!

Ji nesuprato. Ji buvo moteris ir norėjo būti motina. Ją net šiurpas krėtė, pagalvojus, kad ji turi nužudyti tą, kuris jos įsčiose jau gyveno. Ne!

A n a s nulėkė gatve it persekiojamas. Ir nesugrįžo. Jam reikėjo laisvų rankų. Jas turėjo.

Dabar jau galima atsikvėpti. Viskas padaryta. Ir laukti. Nieko daugiau padaryti jau negalima.

Čeža slyvos lapuose lietus, retas, šiltas. Anapus gatvės krautuvėje, kaip nebyliame filme, pardavėja, šonus susiėmusi, kvatoja. Vis dar dviejų vyriškių nugaros, ir neaišku — jauni jie ar ne. Veikiausiai jauni. Jos silpnybė jauni. Įmetėjusi gyvanašlė.

Vieną dieną Aušra pasakė:

— Būkite pažįstami... Čia mano draugas Tadas Sodaitis.

Tai buvo ant kalvos. Baigiančiuose žydėti vyšnių žieduose dūzgė bitės. Jis sovėjo aukštas, tvirtai sumūrytas, rudaplaukis — ir laukė mano rankos. Aš padaviau jam ranką ir paskui, jau daug vėliau, kai rudenį liepa buvo geltona kaip medus, kupina rimties ir ramybės rudens pavakarė, tada aš radau kambaryje sėdinčią ant aptriušusios sofos Jadvygą, suklupusią, į jos kelius įsikniaubusią Aušrą, ir man aiškinti nereikėjo, kažkas man pakuždėjo visą teisybę, ir tada supratau, kad aš jo nepažinau. Nei tąsyk ant kalvos, nei vėliau, kai jis užsukdavo. Jis buvo malonus, kalbus ir supratingas. Tur būt, jis mylėjo Aušrą; žinojo, kad nieko iš mūsų senių nepeš, net į mūsų butą kojos nekels, bet buvo malonus, kalbus ir supratingas. Senoji džiaugėsi:

— Turėsime gerą žentą.

Ir ji nepažino jo. Mes negalėjome pažinti jo, nors ir tūkstantį kartų pažindamiesi; mes niekad nepagalvojome, kad ir mūsų keliuke gali pasipainioti veidmainystė. Už per vėlai suprastą klaidą reikėjo mokėti.

Aš pasakiau:

— Taip atsitiko, taip ir bus. Neverk.

Taip į šį pasaulį atėjo Sauliukas.

M u m s reikėjo anūko. Man ir mano Jadvygai. Mums reikėjo anūko, — mes vėl buvome laimingi žmonės, netikėtai sugrįžę į savo jaunystę, į pirmuosius bendro gyvenimo metus. Sutirpo senatvės gruodas, žemė vėl buvo šilta ir šviesi. Buvo lengva ja eiti.

Mylėdami anūką, dabar mes vėl mylėjome kits kitą, jau amžiaus nusidabruotais plaukais, išklibusia sveikata, antrą kartą suradome kits kitą, tikrai paskutinį, jis džiaugsmu papuošė mūsų nueitą kelią ir tą trupučį, kuris dar liko.

Kada prašapo iš parduotuvės vyrai!... Taip ir nepastebėjau, jauni jie ar ne. Jų vietoje stovi senis Jurgėla, naktinis sargas. Jis taip pat našlys, bet ne jaunas, ir ji nežiūri į jį ir nerodo dantų. Ji sako jam: „Su tavim šalta". Ji visąlaik ieško šilumos.

Šiltas lietus čeža į lapus. Blandžiai tebeblizga juodi slyvų lašai. Ji greit išeis į šiltą lietų. Liks prie parduotuvės durų po stogo atbraila nuo lietaus palindęs naktinis sargas. Bet kol ateis naktis...

Dabar aiškiai girdžiu už nugaros, anapus plonų durų, kambariuke, kur miega Sauliukas, Aušrą sakant:

— Aš nieko nežinau, mama, aš nieko...

Dabar ir aš nežinau. Viskas atsitiko taip, kad iki paskutinės minutės mes nežinosime, kaip viskas išsispręs.

Tik aš žinau: jis nepaims mūsų anūko. N e p a i m s! Antraip tas likutis po džiaugsmo antplūdžio bus sunkus, kruvinomis kojomis reikės jį praeiti. Nepaims to, kuriam net mūsų pavardę davėme, kad ūgtelėjęs nežinotų, kas jį pradėjo.

Aš pasakiau:

— Išbraukiame a n ą visam laikui.

Ir a n o nebuvo.

Sauliukas augo panašus į motiną. Apskritaveidis, mėlynakis, šviesiaplaukis. Aš bijojau: tik ne rudi plaukai. Buvo šviesūs. A n o nebuvo.

A n o nebuvo gerus trejus metus. Tie metai šilti ir gražūs. Kupini džiaugsmo. Giedro, ramaus džiaugsmo... Sauliukas pažįsta! Jis šypso. Juokiasi. Pastovi. Taria pirmą žolį „Mama". Paeina. „Sauliukas jau eina!" — šaukia laiminga senelė. Aš žvelgiu didelėmis akimis, lyg stebuklą regėdamas. Iš tiesų Sauliukas eina. Eina ir šypso. Svyruoja ir atsisėda.

Nelaimingi žmonės, kuriems neišpuolė laimė džiaugtis pirmuoju anūko žodžiu ir pirmaisiais jo žingsniais.

Tą aš tikrai žinau. Tai mano skydas. Juo aš ginuosi nuo savęs patiės dabar ir ginsiuos juo ateityje. Juo aš ginu mūsų laimę ir dar mažą gyvenimą, kuris patikėtas mums.

Mano sąžinė rami. Kitaip aš negalėjau pasielgti. Aš negaliu jo patikėti a n a m. Tai aš žinojau tą dieną, kai a n a s vėl atsidūrė mūsų kelyje, žinau ir dabar.

Jadvyga parskubėjo su Sauliuku, lyg pikto šuns genama. Ji sunkiai alsavo, ir aš paklausiau:

— Čia dar kas!?

Ji atsakė:

— Mes jį sutikome. — Jos akys buvo pilnos išgąsčio.

Išgirdęs, kad ji su Sauliuku net iki tilto per Nerį buvo nuvažiavusi, pasakiau:

— Kurių velnių tenai trenkeisi!

Žinoma, be reikalo taip šiurkščiai ją užsipuoliau. Bet ir man pavojaus nuojauta sugniaužė širdį, aš pagalvojau: iki šiol viskas buvo gerai, o dabar!..

— Ką a n a s pasakė! — paklausiau.

„O, koks tu didelis ir tvirtas vyras!" — a n a s pasakė ir norėjo paimti Sauliuką iš sportinio vežimėlio. Bet a n a s jam buvo svetimas, rudas, stambus dėdė, rodąs didelius, sveikus, baltus dantis, šypsąs, bet svetimas, ir tiek.

— Aš lėkiau, tarsi dangus griūtų, — jau atgavusi kvapą, pasakė senoji. — Būtumei matęs a n ą!

Parduotuvėje užgęsta šviesa, ir gatvė grimzta į aksominę naktį. Tingiai čeža lietus. Dideli, sunkūs lašai. Slyvos susilieja su lapais, įvairiu blandaus blizgesio.

Mes sutarėme ir nieko nesakėme Aušrai. Galgi šitas pavojus praslinks pro šalį?! Mes nieko apie a n ą nežinojome. Gal a n a s vedęs ir turėjo šeimą! Gal a n a m to ir užteko: pamatė, viską suprato ir antrą kartą lyg niekad nieko nebuvę!..

Bet vieną vakarą a n a s atėjo. Netrukus. Aušra kitame kambariuke mokėsi. Ji pasiryžo užbaigti pedagoginį neakivaizdininke. Mudu su Sauliuku statėme miestą, o Jadvyga negarsiai dūzgeno siuvamąją. Tada a n a s ir pasibeldė į lauko duris. Smarkiai. Tarytum seniai laukiamas svečias, nėmaž neabejojantis, kad laukiamas. Mums, nei man, nei Jadvygai, nereikėjo sakyti, kas ten pasibeldė. Jadvyga atsistojo ir sudėjo rankas ant širdies, lyg ta kėsintųsi iš krūtinės iššokti. Pajutau, kaip kraujo banga lipo į galvą. Tik Sauliukas statė didelį miestą; jis nežinojo, kas už durų. Iš Jadvygos akių supratau: „Petrai, nejsileisk!" Aš nuėjau per prieškambarį į priebutį greit, kad jis dar sykio nesibelstų ir nešgirstų Aušra.

— Kas čia! — paklausiau.

Pasitikintis balsas už durų:

— Atėjau s a v o sūnaus aplankyti.

— Čia jūsų sūnaus nėra. Mes jūsų nepažįstame!

— Tiksliau tarus, nebenorite pažinti. Suprantu, nesu kvailas. Tačiau, šiaip ar taip, ir jūs turite mane suprasti: aš noriu s a v o sūnų aplankyti.

— Sakiau...

— Klausykite, šiaip ar taip, už durų...

— Niekad jums šios durys neatsidarys, nesitikėkite!

— Bet jeigu aš prašau!..

— Kaip beprašytumėte! Čia jūsų sūnaus nėra, visam laikui įsidėkite į galvą: nebuvo, nėra ir nebus.

— Neturite teisės!.. Gal aš noriu savo kaltę išpirkti! Taip, aš noriu!

— Mums jūsų norai nerūpi.

— Klausykite, aš rimtai!

— Ir mes ne juokais.

— Leiskite man su Aušra pasikalbėti.

— Ne! Ji jūsų nepažįsta.

— Jūs per daug kraunate sau ant pečių...

— Nieko, žinau, ką galiu pakelti.

— Ir užmirštate, kad ir aš ne iš silpnųjų! Likite sveiki.

— Laimingos kelionės.

— Mes dar susitiksime!

Sugrįžęs į kambarį, prie atdarų durų susidūriau su Aušra. Jos akyse išgąstis buvo sumišęs su nuostaba, ko buvo daugiau, išgąsčio ar nuostabos, tuomet nežinojau. Dabar žinau: nuostabos. Tuomet ji pasakė: „Kaip jis išdrįso!".

Palindęs po stogo atbraila, Jurgėla atsisėda ant žemos sudedamos kėdutės, trečiu degtuku užsidega cigaretę. Tamsa tirštėja. Patraukus dūmą, geros akys įžvelgia žarijėlę.

Ką mes žinome apie žmogų! Ką mes žinome net apie artimą žmogų! Mažai ką, nors atrodo, kad viską. Ne. Žiūrėk — ir iškrečia kažką, ko nelaukei iš jo, net galvoti nepagalvojai, kad galėtum iš jo to laukti.

Ką mes žinojome apie Aušrą! Kad ji gerų geriausia duktė.

Motina džiaugėsi: „Galime nesibijoti. Aušra jo nemyli. Nenori apie

jį nė girdėti! Jei susitiks, bėgs kaip nuo maro."

Bet paskui vieną popietę ten, ant kalniuko, Aušra sėdėjo su Sauliuku vyšnių paunksnėje, aš raišiojau pomidorų krūmus, kuriuos augnome tose keliose pėdose savo daržo. Jadvyga morkas ravėjo. Sauliukas išsidilgino ir pravirko. Aš supratau, kad Aušra tuo metu nebuvo su savo sūnumi. Su kuo ji buvo tą valandėlę po vyšniomis, kuriose dūzgė bitės!.. Paskui aš vėl ją akimis sugavau ne su sūnumi, kuris taikėsi šlaituku nučiuožti pas mus į lysvę. Tariau: „Aušra!" Ji pabėgo nuo a n o. Dabar aš tikrai žinojau, kad ji buvo su a n u o po vyšniomis, palikusi Sauliuką ir mus vienus, ji vaikščiojo su a n u o gal miesto gatvėmis, gal a n a s palydėjo ją įkalne iki alkūnės, kur tą rudenį buvo geltonais kaip medus lapais liepa, gal jie sėdėjo ant suoliuko prie Neries ir žiūrėjo, kaip tyliai plūsta vanduo!.. Nežinau. Bet ji jau buvo su a n u o susitikusi. Tą aš žinojau, o Jadvyga dar nežinojo.

Iš manęs sužinojusi, ji prisiglaudė, tarytum nuo pakibusio virš mūsų galvų pavojaus priedangos ieškodama, aš apkabinau liesus jos pečius ir išgirdau ašaringą balsą:

— Negalima taip sėdėti ir laukti, nieko nedarant. Jis išsives ją ir Sauliuką, Petrai.

Galėjo nesakyti, aš pats tą žinojau.

— Kaip mes tada gyvensime!

Mes stovėjome ir žiūrėjome į miegantį Sauliuką. Mažą, jaukų ir protingą žmogutį, kuriam atiduodame viską: laiką, kiek jo mums liko, kol jis nesutirpo kaip žvakigalis, meilę, šilumą. Argi mes ne sąžiningai ėjome per gyvenimą!.. Su mumis užaugęs, ir jis sąžiningai eis savo kelią.

Aš pasakiau:

— Ne, mes neatiduosime Sauliuko į a n o rankas.

Jadvyga verkė. O Aušra vėlavo iš sesijos paskaitų. Man dingtelėjo: jei dabar išeičiau, užklupčiau juos, vaikštinėjančius skurdžiai apšviestoje mūsų gatvikėje.

Reikėjo apginti Sauliuką, reikėjo pačiam apsiginti. Pamenu: mintis kirbėjo kaip gyva, kėlė skausmą, ir ryžausi tam, kas, mano manymu, buvo negarbinga. Bet aplinkybių prispirtas žmogus, susitikęs akis į akį su negarbingu žmogumi, ar turi paisyti garbingų kovos taisyklių, jeigu a n a s jų nepaiso!

Kažkas garsiai šaukė: ne! Šauksmas plėtėsi, pūtėsi kaip tuščiaviduris stiklo burbulas, paskui sprogo, pažiro šukės, ir dabar aš žinojau, kad tos šukės davė man laisvas rankas, aš galėjau kovoti tuo pačiu ginklu, kuriuo buvo kovojama prieš mane.

Reikėtų išeiti ir uždaryti langines. Kaip ilgai aš stovėsiu prie lango, klausysiu čežančių lietaus lašų į su tamsa jau susiliejusią slyvą! Kodėl aš galvoju, kad šįvakar a n a s turi ateiti, turi ateiti ir pasakyti: taip susiklostė, kad man reikia kuriam laikui vėl duoti jums šventą ramybę!.. Todėl, kad Aušra neseniai parėjo ir pasakė:

— Tadui dideli nemalonumai.

Mudu su Jadvyga apstulbome. Pirmą kartą po trejų metų su viršum ji ištarė a n o vardą šiame kambaryje, ir tai buvo tarsi šventvagystė, tarsi priesaikos sulaužymas, tarsi tėvų kapo išniekinimas.

Man viskas aišku. Užgęsta tos paskutinės sąžinės graužimo liepsnelės, kurios dar žėravo. Kiekvienas savo gyvenime padaro tą, ką turi padaryti. Ko nepadarė, vadinasi, neturėjo.

Aš gyniau, ką turėjau apginti.

— Tu buvai su a n u o susitikusi, Aušra! — paklausiau.

— Taip.

— Jis nė per nago juodymą nepasikeitė.

Ji tylėjo. Jos tyla man nepatiko. Todėl aš ėjau toliau. Tuo labiau, kad Jadvyga mane ragino.

— Jis gyveno su kita... Tu žinai! — Ji tylėjo. — Nedoru keliu gavo butą... Per tą, su kuria gyveno... Dabar ją išvarė. Tu žinai! — Ji tylėjo. — Savo mokslą iškeitė į automašinų dalių parduotuvės vedėjo kėdę. Pelningiau. — Ji tylėjo. — Ar galima juo pasitikėti! Po viso to, kas buvo. Tavęs klausiu, Aušra! — Ji tylėjo. — Koks užaugs šalia jo Sauliukas!

Ji tebetylėjo, ir tai jau buvo pusė mano pralaimėjimo. Norėjau pasakyti: gerai, eik pas jį. Kai antrąsyk nudegsi pirštus, sugrįši. Tada jau ir mes turėsime naują butą, nejilgai laukti. Eik, bet Sauliuką palik pas mus. Žinojau, kad nepaliks. Savo sūnų nieku gyvu a n a s nesutiks palikti pas tuos, kurie nekentė a n o labiau už viską.

Žinojau, dėl to nesakiau nė žodžio daugiau, išėjau į kiemą, atsisėdau gale namo ant suoliuko ir valandą, o gal ilgiau, kaliau sau į galvą: nieko, nieko, dar pažiūrėsim, kai dugną dėsim. Dar pažiūrėsim, Tadai Sodaiti!

Atėjo Jadvyga, atsisėdo ir pasakė lyg kokią paslaptį:

— Jis jau įkalbėjo jai ligą. Jis prižadėjo jai būti geru vyru ir geru tėvu. Ji bijo likti visą gyvenimą viena. Paskui sūnus be tėvo...

— Verčiau be tėvo, negu toks!

— Taip, bet ji sveiko proto neklauso. Ji mylėjo jį, visą laiką mylėjo. Mane, kad jis jai miręs, bet klydo. Ji visą laiką jį mylėjo, Petrai.

— Tai palydėk ją ir Sauliuką pas jį!

— Ne! — Ji net sukliko išsigandusi.

— Tai ko man zirzi vieną ir lą patį į ausį!

— Kaip mes gyvensim!.. Kaip dabar!..

— Kaip pasiklosim!

Aušra neseniai parėjo ir pasakė „Tadui dideli nemalonumai".

Aš apstulbau!.. Ne. Man pasidarė šilta, šilumos banga užplūdo mane visą. Knietėjo pasakyti: ką a n a s pasėjo, tą ir plaus. Anksčiau ar vėliau turėjo taip būti, ir ačiū dievui, kad kaip tik šiandien išpuolė ta piūties valanda. Aš kantriai jai dirbau ir kantriai jos laukiau.

Lietus, slyva už lango, naktinis parduotuvės sargas po namo atbraila ant žemos sudedamos kėdutės su cigarete dantyse, gatvės įkalnė, kur du vaikinai matavo naują gatvę, magistralę, viskas nugrimzta į lipnią tamsą. Ir aš kambaryje. Reikėtų uždaryti langines, bet aš nedegu šviesos, bus gerai šiąnakt ir taip, ir neuždarytomis langinėmis. Kažkodėl jaučiuosi pavargęs, sunkiai dirbęs ir pavargęs. Metų našta. Pagaliau tokiam darbui nepratęs. Šiaip ar taip, buvau mokytojas. Žinojau ir pats mokiau: per gyvenimą reikia eiti švariomis kojomis.

Iš ano kambariuko išeina Jadvyga, uždega elektrą ir klausia nustebusi:

— Ką čia tamsoje veiki!

Tyliu. Tebežiūriu pro langą ir tyliu. Tada ji prieina ir pašnibždom sako:

— A n a s bekombinuodamas įkliuvo.

Nė menkiausio man džiaugsmo. Lyg kitaip ir būti negalėjo. Tikrai, ko džiaugtis! Bent man nedera džiaugtis. O ji tegu džiaugiasi. Džiaugtųsi ir Sauliukas, jei galėtų pažvelgti į savo ateitį, kuri jo laukia su mumis ir kuri jo būtų laukusi su a n u o. Aušra nesidžiaugia. Mano duktė nesidžiaugia. Ta, kurią a n a s nuskriaudė kaip paskutinis niekšas, dabar nelaiminga.

— Jam gali sudaryti bylą, — šnibžda Jadvyga, ir dabar aš aiškiai girdžiu viltį, kad viskas užsibaigs gerai, taip, kaip ji norėjo.

Aš nieko nesakau. Aš laukiu, kad a n a s pats ateitų ir patvirtintų mano pergalę. Ateitų tučtuojau, šįvakar.

Bet a n a s ateina kitos dienos popietę. Šeštadienis. Tebelynoja. A n a m lietus nebaisus, jis ateina per lietų ir smarkiai beldžia į lauko duris. Lyg seniai laukiamas svečias, nėmaž neabejojantis, kad laukiamas. Aš stoju eiti ir sakau Jadvygai:

— Išvesk Sauliuką į kitą kambarį.

Aušra pastoja jam kelią ir sako:

— Ne, tegu jis būna čia. Aš pati įleisiu.

— Gerai, įleisk tu. — Matau, kaip virpa Jadvygos rankos, kryžmai sudėtos ant išsekusios krūtinės. Ji žiūri į mane, tarsi pagalbos ieškodama. — Sakiau: įleisk tu. Ko stovi!

Sauliukas klausia:

— Kas atėjo, seneli! — Jis timpčioja mane už švarko skverno.

— Bus geriau, Aušra, jei...

Ji šiurkščiai mane pertraukia:

— Ne!

— Tai gerai. Eik ir įleisk, jei a n a s tau už viską brangesnis! Už tėvus, sūnaus ateitį... Pagaliau už tavo pačios gyvenimą.

Ji tik valandėlę abejoja, kas jai daryti. Ją paveikė mano žodžiai, bet ne tiek, kad sustabdytų nuo to paskutinio žingsnio, kurį staiga ryžtasi žengti. Ji tik valandėlę galvoja: eiti jai ar ne. Paskui eina ir girdėti, kaip klausia, nors puikiai žino, kas už durų:

— Kas čia!

— Aušra, čia aš, Tadas.

Kó ji nerakina durų!

— Nepyk. Man reikia su tavim pasikalbėti. Pasakysiu kelis žodžius ir išeisiu, jei norėsi.

Tada ji atrakina, ir bematant jiedu įeina į kambarį, kur stovime aš su Jadvyga ir Sauliukas, įsikirtęs į mano švarko rankovę. Jis, tur būt, atsimena a n ą rudą ir svetimą dėdę, nuo kurio jie bėgo su senele, ir dėl to slepiasi už manęs.

Su a n u o drauge į kambarį įeina slogi tyla.

— Laba diena, — sklaidо jis tylą, bet niekas jam nepadeda, ir vėl ji ilgam stovi prie mūsų. Tada jis ūmai nusišypso, linksmomis akimis stebeilija mane ir sako: — Nieko neišėjo, taip, nieko neišėjo. Kažkas labai piktas ant manęs norėjo man kojų pakišti. Bet aš n e p a r k r i t a u.

Aušra klausia:

— Viskas gerai!

— Aušra, viskas gerai. Kaip stovėjau, taip ir stoviu ant kojų. Tvirtai.

Aš pagaunu dukters akis: jos laimingos. Jadvyga tebelaiko ant krūtinės rankas kryžmai. Matau: rankos dreba. A n a s juk žino, kad tas labai piktas žmogus buvau aš, galvoju, a n a s juk viską žino ir viską supranta. Ir bus taip, kaip a n a s nori, nes aš, gindamas save, buvau tik menkas akmuo a n o kelyje, jis peršoko ir dabar keliaus toliau, mane ir mano Jadvygą palikęs vienu du.

ŠVYTURYS

Katalikai tariasi (2)

Diskusijose, kurioms vadovavo kun. dr. F. Jucevičius, buvo pabrėžtas neskalndus šv. Rašto vertimas, kurio prasmė dažmai tesuprantama, perskaičius angliškąjį vertimą. Buvo pasisakyta, kad į liturginę komisiją būtinai vertimams būtų paimami kvalifikuoti kalbininkai bei stilistai ir kad jų pataisymai nebūtų nubraukiami.

Kadangi, išjungus giedojimą, Mišiose atsirandanti monotonija, siūlyta įvesti kiek galima bendruomeninį giedojimą ir neišstumti tradicinių giesmių, kaip "Pulkim ant kelių" ir suplikacijų, o tarp Mišių skaitymų giedoti pslames arba atitinkamas giesmes.

Po šių diskusijų buvo padaryta pietų pertrauka, o visiems pasistiprinus, referatą "Prisikėlimo parapijos veikla" skaitė Jonas Gustainis. Jis pabrėžė, kad tokia taryba yra visai naujas dalykas, kur pasauliečiai įvedami į aktyvų vaidmenį parapijos darbe. Jo atstovaujamoji parapijos taryba veikianti jau 4 metai, susidedanti iš 9 įvairių organizacijų atstovų, 9 parapijos rinktų atstovų ir 9 parapijos klebono skiriamųjų asmenų.

Taryba skirsto darbą į 4 sekcijas. Religinė sekcija rūpinasi naujosios liturgijos pritaikymu, jaunimui, lankančiam viešąsias mokyklas, religinių pamokų pravedimu, suaugusių supažindinimu su dabartinėmis Bažnyčios kryptimis ir sekimu bei svarstymu sąjūdžių Bažnyčioje.

Jaunimo sekcija rūpinasi parapijos stovyklavietės tvarkymu, stovyklos pravedimu bei koordinuoja jaunimo organizacijų ir parapijos darbą.

Socialinė sekcija rūpinasi parapijiečių darbo ir šalpos klausimais, parapijos šventėmis ir atstovavimu savo parapijos įvairiuose užparapijiniuose vienetuose.

Ekonominė sekcija rūpinasi vajų pravedimu, parapijos ūkiniais reikalais bei pastatų remontu, o jos specialus padalinys rūpinasi parapijos rinkliavomis.

Šį sekcijų darbą koordinuoja egzekutyvinis komitetas, o du kart metuose vyksta bendras tarybos susirinkimas. Didžiausias rūpestis – parapijiečių išsisklaidymas po plačią teritoriją. Buvo taipgi iškeltas ir anglų kalbos įvedimo į pamaldas klausimas.

Diskusijose, vadovaujamose Vinco Kolyčiaus, buvo pastebėta, kad dar ne visos parapijos turi tarybas ir jų vaidmuo bei paskirtis nėra pilnai išryškėjusios. Pasisakyta, kad lietuviškų parapijų tarybos turėtų rūpintis ir administraciniais ir sielovadiniais reikalais, o sekmė priklausianti nuo klebono ir tarybos narių bendradarbiavimo. Toks bendradarbiavimas iš vienos pusės sudaro sunkumų klebonui, nes visais atvejais reikia tartis, tačiau iš kitos pusės padeda klebonui išvengti įvairių klaidų ir įjungia bei sudomina parapijiečius.

Paskutinį referatą skaitė dr. Pr. Povilaitis: "Lietuviškos parapijos ateitis"! Anot jo, tautinė, personalinė parapija normalioj vyskupijoj esanti išimtis, vilizacijos bei technologi- bet sykiu ir aukštesnės civilizacijos bei technologijos reiškinys. Katalikų Bažnyčia esanti virštautinė, todėl normali parapija siekia tik antgamtinio tikslo. Tačiau katalikų bažnyčia nepritaria tautinių mažumų nutautinimui, todėl, šalia tiesioginės paskirties, tautinė parapija turinti ir tautinę užduotį. Po antrojo pas. karo Bažnyčia kaip tik ir buvo visą pabėgėlių religinį aprūpinimą atrėmusi į tautinę bazę.

Vis dėlto Bačnyčia žiūri į tokią padėtį kaip laikiną, nes palaipsniui vyksta esamon aplinkon integravimasis – nutautėjimas. Mažų vienetų – parapijų nutautėjimas yra labai spartus, o didesnių, kaip Toronto kolonija, gali būti labai lėtas, jei jaunimas tinkamai įsijungs į parapijas.

Problemą ateičiai sudaro ir kunigai. Jaunų kunigų yra tik vienas kitas, o vyresniųjų daug. Tai nėra normali proporcija ir, jeigu neatsiras daugiau jaunų kunigų, tai po 20-30 metų gali būti labai liūdnas ne tik lietuviškų parapijų, bet ir kolonijų vaizdas, nes pašaukimų mažėjimas nutautėjimą tik paspartina.

Diskusijose, kurioms pirmininkavo kun. dr. J. Gutauskas, buvo pabrėžta, kad ne visi lietuviai katalikai tinkamai vertina savąsias parapijas ir permažai rūpinasi jų būkle. Didžiausią žalą sudaro kėlimasis parapijiečių tolyn nuo savų parapijų, nes jų vaikai nustoja daugelio sąlygų lietuviškumo puoselėjimui įvairių organizuotų ir neorganizuotų lietuviškų vienetų ribose.

Esamose aplinkybėse reikėtų ypatingą dėmesį kreipti į šeimas, nes iš jų kils ir ateities kunigai ir susipratę lietuviai. Vaikai pirmajai Komunijai turėtų būti ruošiami lietuviškose parapijose, o pamaldos anglų kalba mišrioms tautybės atžvilgiu šeimoms beveik nepatartinos, nes tokios šeimos tikriausiai nevažiuosiančios kur nors

(keliama į 8 psl.)

Iš Detroito rašo
Alf. Nakas

Karšta. Sėdžiu rūsyje, taigi pogrindyje, o prakaitas vistiek per kūną žliaukia. Drėgni pirštai. Drėgni rašomosios mašinėlės klavišai. Drėgnas stiklinis stalo viršus. Drėgnas radijo pranešėjo balsas. O galvą iš rūsio iškišus, trenkia beveik šimto laipsnių kaitra. Kaitra ir dar daugiau drėgmės balzganam danguje. Po šaltos gegužės, kuo ne visas birželis buvo išimtinai šiltas. Bet jau paskutinės kelios dienos, tai, Dievulėli, tik laikykis. Tik ar čia naujiena net šiaurės miestui Montrealiui? Gana apie tai.

•

Kriminalo srityje Detroitas konkurentų nebeturi. Nė dviejų šimtų dienų nepraėjo, o šiais metais nužudytų jau beveik 400. Nebėra nakties be lavono, o dažnai jų turime ir po kelis. Mėnesio pradžioj viename bute buvo iš karto sušaudyti septyni juodukai (vyrai ir moterys), tarp 18 ir 26 metų amžiaus, o aštuntasis mirė ligoninėj. Visi narkotikų platintojai bei vartotojai, visi su kriminaline praeitim (apiplėšimai, prostitucija, narkotikų pardavinėjimas). Žudikai žinomi, bet dar nesugauti. Tai kovos prieš heroino prekybą rezultatas. Iš lietuvių tarpo nuo plėšikų rankos birželyje žuvo Juozas Puida.

•

Kai dejuojame dėl karščių, kai nebenorime ne tik ką nors salėse veikti, bet ir apie veikimus skaityti, tai vis dar atsiranda narsuolių, kurių širdis nesustojo nė vidurvasarį plakti. Ogi Dolco vadovai ruošiasi Pavergtų Tautų savaitei. Ji įvyks liepos vidury. Vidurmiesty, prie Detroito upės, liepos 16-18 dienomis bus Pavergtų Tautų festivalis. Kiekviena tautybė gaus patalpas savo eksponatam. Lietuviai irgi su tautinių motyvų menais, su knygomis apie Lietuvą anglų kalba, su rankdarbiais pasirodys. Eksponatus rankioja ir tvarko Stefa Kaunelienė.

Liepos 17 d. yra ruošiama Pavergtų Tautų motorkada. Automobilių vilkstinė važinės po vidurmiestį ir demonstruos antikomunistinius šūkius. Treti ir ketvirti metai šitaip. Iki šiol lietuvių dalyvavo daugiausia. Kaip bus šįmet, sunku iš anksto spėti. Motorkadą lietuviuose organizuoja DLOCas (org-jų centras), o jos pasisekimu rūpinasi Bernardas Brizgys, Robertas Selenis ir Antanas Sukauskas.

•

Prieš porą dienų gavau kvietimą raštu. Kviečia Vilniaus krašto lietuvių sąjungos pirmininkas, Lietuvos rytų rezistencijos sąjūdžio atstovas Vlike, Kazys Veikutis. Jis nori, kad liepos 10 d. Lietuvių namuose susirinktų politinių grupių bei spaudos atstovai pasitarti dėl gruodžio mėn. Detroite įvykstančių Vliko posėdžių. Detroito visuomenininkai bus tos Vliko posėdžių sesijos globėjai, tad ruošiamasi iš anksto.

•

Norite pramogų? Važiuokite į Stratfordą. Birželio 7 d. spektakliai jau prasidėjo. Šią vasarą festivalio teatre po kelias dešimtis kartų bus pakartota Shakespearo Much Ado about Nothing ir Macbeth, Websterio The Duchess of Malfi, Jonsono Volpone. Avon teatre pamainomis po daugelį kartų bus vaidinama Eugene Labiche ir Marc-Michaelio An Italian Strow Hat, Feydeau There's One in Every Marriage, plius klasikinių filmų festivalis, plius koncertai vasaros vidurnakčiais, plius koncertai, vokaliniai ir instrumentalistų, teatruose, plius marijonetės trečiojoje scenoje. Ai, neturiu ūpo visa beskaičiuoti — programą galite rasti Kanados ir JAV dienraščiuose. Pagaliau net scena ir muzika neperdaug besidomintiems, Stratfordo atmosfera teikia atvangą nervams ir kūnui.

•

Norite lietuviškų pramogų? Važiuokite į Dainavą. Jeigu kas dar gerai nežinote, kur ta Dainava yra, tai paaiškinsiu labai trumpai. Dainava, lietuvių jaunimo stovykla, yra už 5 mylių į vakarus nuo Manchesterio miestuko, Michigano valstijoje. Miestukas pažymėtas visuose Michigano kelių žemėlapiuose, o iki jo atvažiavusiems kiekvienas gyvas sutvėrimas ten paaiškins, kur tas Lithuanian Youth Camp yra.

Dainavoje lietuviški dyvai šią vasarą prasidėjo su šaulių kultūros savaite. Paskui stovyklavo moksleiviai ateitininkai. Kai rašau, jau ten rengiasi jau jaunesnieji moksleiviai. Po jų bus tik mergyčių stovykla. Paskui Lietuvių Fronto bičiulių studijų bei poilsio dienos, paskui lituanistinių mokyklų mokytojų atostoginiai kursai, paskui ateitininkų sendraugių šeimos, ir dar, ir dar kažkurios grupės.

Apie paskaitas, kultūrines programas pasiieškokite lietuviškuose dienraščiuose. O jei į paskaitas ir programas nepataikysite — didelis čia daiktas. Vakarinė Dainavos pusė, ir tai, pasakysiu, gražioji pusė, yra paskirta gegužiniaujančiai arba piknikaujančiai publikai. Septyni akrai ežerėlio Spyglio vanduo niekada neišsenka, niekada nuo besimaudančiųjų į sriubą nepavirsta, nes požeminiai šaltiniai vis naujas jo mases parūpina ir apšvarina. Be saulės ir vandens, neapmokamos šeimininkės čia savaitgaliais prigamina lietuviškų dešrų su kopūstais, šaltibarščių, kotletų, cepelinais, kavos — kiek tiknori. Žinoma, neapmokamos šeimininkės už tai paima pinigą, bet ne didžiausią, kad Dainavos sterblėn per vasarą šis tas nubyrėtų. Jeigu esi iš Montrealio, New Yorko, Chicagos ir jeigu nori susitikti detroitiečius, bet bijai miesto karščių, kriminalo, tai gali visada rendez-vous skirti Dainavoje.

•

Detroitiškė Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba darbą jau kaip ir baigė. Iš LŽS Detroito skyriaus narių sudaryta naujos valdybos rinkimų komisija birželio 27 d. išsiuntinėjo vokus su rinkimų lapeliais visiems pagal turimus adresus atsektiem laikraštininkam. Rezultatai paaiškės liepos gale, nes iki rugpiūčio 1 d. (pašto antspaudo data) balsavimo lapeliai turi grįžti pas rinkiminės k-jos pirmininką Stasį Garliauską. Tuo tarpu tik žinome, jog naujoji LŽS c. v-ba bus Chicagoje, kur, manding, jai ir yra pati geriausia vieta.

Šiomis dienomis išeina Pranešėjas Nr. 6. Tai paskutinis LŽS c. v-bos organo numeris, kurį suredagavo Vytautas Alantas. Koks bus jo likimas Chicagoje, gal paaiškės už kelių mėnesių.

•

Karšta ir tvanku pogrindyje. Pirštai klausyti nenori ir galva tuščia. Statau tašką ir rūsį palieku. Einu į didesnį karštį. Einu vasaros švęsti.

Alfonsas Nakas

LEIDYBOS ARUODUOS

SEPTINTOJI PRADALGĖ. Literatūros metraštis. Redaguoja K. Barėnas. Nidos knygų klubas, Nr. 81. 1971 m., 464 psl. Kaina 4,50 dol. Kietais viršeliais — 5 dol. Adresas: 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

Po ilgesnės pertraukos vėl pasirodė K. Barėno redaguojamas literatūros metraštis Pradalgė — tai jau septintoji storoka knyga.

Šįkart spausdinama J. Aisčio, K. Bradūno, L. Andriekaus, G. Tulauskaitės, T. Pautieniūtės, A. Baranausko, Z. Tenisonaitės, J. Janavičiaus, Č. V. Obcarsko, P. D. Girdžiaus, A. Gustos poezija.

Su ilgesniais ar trumpesniais prozos gabalais spausdinasi V. Alantas, K. Almenas, Ed. Cinzas, A. Baronas, K. S. Karpius ir K. Barėnas. Išspausdinta ir J. Gliaudos 2 v. komedija "Kaukių balius".

"Septintoje pradalgėje", be to, išspausdinti keli straipsniai: R. E. Maziliausko "Panas lietuviškose samanose", R. Šilbajoris meta žvilgsnį į naująją mūsų lyriką, V. Kazokas prisimena Pulgį Andriušį, dr. Jonas Grinius rašo tema "Karalius Mindaugas sovietinėj nelaisvėj?", G. J. Vėbrienė pristato O. V. Milašių, Pr. Naujokiačio rašinys — "Žvilgsnis į dvejų metų mūsų grožinę literatūrą".

Kaip ir ankstyvesnėse "Pradalgėse", taip ir šįkart literatūrinis krūvis metraštyje gerokai įvairuoja: šalia iš tikrųjų dėmesio vartų gabalų yra ir menkesnės vertės puslapių.

IŠSKIRTINOS KNYGOS

Tarptautinėje knygos meno parodoje Leipzige dail. B. Žilytei-Stepanavičienei už A. Liobytės knygos "Pasaka apie narsiąją Vilniaus mergaitę" iliustracijas paskirtas aukso medalis.

Bronzos medalis teko dail. B. Leonavičiui už K. Jakubėno "Abėcėlės" iliustracijas.

MEČETĖ

Buvusiuose Kauno kapinėse, dabar vadinamame miesto centro parke, tebestovi nedidelė mečetė. Dabar siūloma, kad šioje mečetėje verta įrengti "mažą ateizmo muziejų". Esą, šia mečete daugiau susidomės ekskursantai...

KATALIKAI TARIASI

(atkelta iš 7 psl.)

toli į lietuvišką parapiją vien tik išgirsti laužyta anglų kalba lietuvį kunigą laikantį Mišias.

Taip baigėsi ši studijų diena, kurioje dalyvavo 28 atstovai. Dr. Sungaila visiems padėkojo ir pakvietė kun. L. Zarembą, SJ, sukalbėti uždaromąją maldą.

S. J.

Trečiasis instinktas

ALGIMANTAS BUČYS

Nuvažiuodamas vienur kitur į rajonus su paskaitomis apie literatūrą, dažnai girdėjau įvairių priekaištų mūsų lietuviškų romanų autoriams ir jų herojams, tačiau stebino ne nuogąstavimai ar pageidavimai patys savaime, o kone vienoda visų jų potekstė: dėl ko rašytojai, vienas kitą aplenkdami — vaizduoja besiblaškančius, niurzgančius, supernervingus, nežinia ko ieškančius veikėjus ir vis nesukuria teigiamo herojaus?..

Šitaip, atrodo, susiduriame — jau tikrovėje, o ne kritiko vaizduotėje — su daugiabriaune problema, kurią bene galima būtų pavadinti net vidine mūsų šiandieninės prozos drama. Nežinome ir negalime žinoti jos tolesnio vyksmo, konfliktų ar atomazgos, bet jau aiškėja, kad vertėtų į ją bent kiek atidžiau pažiūrėti ir estetikos, ir sociologijos, gal ir filosofijos atžvilgiu.

1.

Iki šiai dienai, tarsi pabodusią uodegą, vilkdama prisiminimus apie nelemtas bekonfliktiškumo, gyvenimo pagražinimo ir tezių pailiustravimo teorijas, mūsų stambioji proza stengiasi gyventi kilniu realaus gyvenimo analizės patosu. Artimas jis ir skaitytojui, kuris dažnai atsisako savo piktesnių kontrargumentų rašytojams, pats priėjęs išvadą, kad „ir gyvenime taip būna", nes tikrovė iš tiesų apsčiai ir netikėtai išranda mums sunkių visuomeninių ar intymių išbandymų, kurie gulte užgula Alf. Bieliausko, V. Bubnio, R. Kašausko, J. Mikelinsko, M. Sluckio romanų bei apysakų herojų pečius. Betgi tuojau pat prisiminę, jog „esama gyvenime ir kitaip", dažnai vėl nukreipiam asmeninę patirtį — tarsi pabūklą — prieš meninį romano pasaulį su jo keistuoliais gyventojais. Prisimenu, kilus diskusijai apie M. Sluckio romaną „Uostas mano — neramus", ne vienas Romualdą Alksnį vadino skystoku herojumi ir niekaip nenorėjo suprasti jo abejonių, irzlių nuotaikų, nervingos elgsenos, nelygaus minčių srauto, kuriame margais gabalais atsispindėjo ir neaprėpiamas išorinis pasaulis, ir Romualdo asmeninio gyvenimo nuolaužos. Žinoma, gal ir neblogai būtų, jei knygoje veiktų taip pageidaujami jūreiviškai narsūs vyrai, kurie nepabūgtų audrų bei sunkumų ir neišsilakstytų nuo jų po uostus ir uostelius. Tačiau.., tuokart turėtumėm romaną „Jūra mano — nerami". Deja, neskaičiau tokio — matyt, dar teberašomas.

Šiandien gi visi matom, jog ankstesni, dažnai vien tik kuo ryžtingiausiai veikiantį mūsų prozos herojų beveik išstūmė herojus mąstantis ir neretai dar neapsisprendęs, ką ir kaip veikti. Tinginyste jo, deja, neapkaltinsi: nuo Romo Staugaičio iki Romualdo Alksnio mes susitikdavom su talentingais, jautriais, gal ir per daug nervingais, bet savarankiškai mąstančiais apsakymų, apysakų, romanų veikėjais, pasiryžusiais sąžiningam darbui ir kūrybai. Netrūko jiems ir nelengvų išbandymų, nenukeltų, tiesa, į audringai putojančias jūras — kasdienė buitis, deja, dažnai ne mažiau sūri, negu jūra. Ir pakankamai klastinga, jei neatsitversi nuo jos jaukiomis sienomis.

Tad mūrykim sienas, privačius mūriukus, iš bėdos — nors koklinį šeimos židinėlį? Mūsų psichologinės prozos herojai kaktomis atsitrenkia į panašius pasiūlymus, ir aštrus skausmas dažnai būna pirmasis jų gyvenimo pažinimo pojūtis, bloškiąs juos kuo toliau — į nežinomybę. Dėl to vadinti juos „besiblaškančiais" derėtų, tur būt, ne vien neigiama prasme — jie žūt būt stengiasi nublokšti nuo savęs, nutraukti nuo kitų bukinančias ir dusinančias miesčioniškų idealų skraistes, siuvinėtas tiek pigiausio stiliaus „turgaus gulbėmis", tiek įmantriausiais spekuliatyvaus racionalizmo ir intelektualizmo ornamentais. Romą Staugaitį Just. Marcinkevičiaus „Pušyje, kuri juokiasi" vienodai erzino ir rusvos užuolaidėlės, kuriomis iš vidaus užtraukti buvo naujutėlės „Volgos" langai, ir galutinai atsibodę inteligentiški plepalai apie meno esmę, kultūros likimą ir net neragautos filosofijos „uždraustus vaisius". Nuo viso to bėgdamas, jis ir mėgina įvykdyti savo intuityvų siekį: „...pramušti šitą stiklinį gaubtą, turiu išeiti, paliesti ir įsitikinti, ar tikrai yra žmonės, ...ar aš reikalingas tik sau..." Karštligiškai ieško išeities iš karjeristinio dvilypumo ir savanaudiškų kompromisų labirinto Sigitas Sėlis Alf. Bieliausko „Kauno romane"... Viską bloškęs šalin, traukiasi į nežinomą ateitį — nuo falšo ir standarto L. Jacinevičiaus Gvidas... Vieną po kito miesčioniškumo dumblais apsitraukusius uostus palieka M. Sluckio Romualdas Alksnys, vydamasis kitiems nematomą, o jam vienintelę brangią idėją sukurti vos ne pragmatiškai veiksmingo humanizmo kupiną filmą... Stichiškai sukyla ir J. Požėros romano „Mano teismas" herojus Tomas, visa siela nekenčiantis daiktų ir namų su dideliais ir mažais priestatais, sandėliais ir sandėliukais, tvartais ir garažais... Į tolimo miesto pašvaistę lekia plentais pro senų bičiulių namelius gražiomis tvorelėmis vairuotojas Bronius R. Kašausko „Suaugusiųjų žaidimuose"...

Kas jie, tie nutrūktgalviški bėgliai? Viskuo persisotinę snobai ar valkatos, bailiai, rizikingų nuotykių mėgėjai? Nelipdykim etikečių — visi jie skirtingi, kaip skirtingi jų kūrėjų sumanymai ir knygos. Tačiau bendra juose — bėgimo priežastis: jie traukiasi iš slogios šventovės, kurioje ant altoriaus užkeliami namai bei daiktai, ir patyliukais, nusigręžus tiek nuo „brolių tikyboje", tiek nuo visuomenės, išpažįstamas materialinės gerovės kultas. Jo ritualinės apeigos paprastos, nes paremtos idealiai primityviais principais: užmušk sąžinę — ji trukdo, gražiai nuvok — ir bus tavo, svetimoteriauk — tik nesiskirk su žmona, meluok — pelningiau už tiesą, žiūrėk savo kailio — ir būsi išganytas... Gal ir nerasi šios šventovės nei bažnytingam Vilniuj, nei garsingam Kaune, bet jos maldininkų nemaža sutiksi gyvenimo keliuos, o jie jau tikrai ją nešiojasi su savimi — kaip sraigė savo kriauklę...

Tad ne nuo gyvenimo ir ne iš visuomenės apskritai bėga čia suminėtų ir nesuminėtų mūsų stambiosios prozos kūrinių veikėjai. Taip jautriai reaguodami į aplinką, griežtai skirdami gėrį nuo blogio ir melą nuo tiesos, jie vykdo vieną svarbiausių ir reikšmingiausių pažintinių psichologinės prozos funkcijų. Jiems tenka perversti kalnus nūdienės gyvenimiškos rūdos, jie patys apnešami jos dulkėmis ir neretai ima dusti. Tačiau jų darbas prasmingas — jie tarsi bando imtis sociologų ar filosofų pareigos, jie pasišovę savarankiškai išnagrinėti, įvertinti, pažinti mūsų margąją būtį, savo vienatinio „aš" teises ir pareigas mirguliuojančiuose, įvairiakrypčių ideologinių ir socialinių skersvėjų prapučiamuose plotuose.

Ir visgi jiems kažkodėl velniškai nesisekal

2.

Žvilgtelėkime į juos meniniu požiūriu. Visi jie pasakoja apie save — per parą ar pusantros (maždaug toks veiksmo laikas „Kauno romane", „Adomo obuolyje" ir kt.) jie iki intymiausių smulkmenėlių išnagrinėja savo ir jiems artimų žmonių gyvenimą nuo ankstyvų vaikystės įspūdžių iki jų apmąstymo akimirkos; jie atlieka milžinišką išpažintį, mūsų skaitomą kelias dienas ar net savaitę. O pasakojimas apie save ir yra pasakojimas apie save, bet anaiptol ne veiksmas ar poelgis. Vidinio monologo romanų veikėjas be galo daug šneka ir be galo mažai veikia arba daro tik tai, kas jam netrukdo mintyse su kitais ar pačiu savimi kuo ramiausiai šnekėtis. Čia nėra nieko bloga, nei ypatingai gera, ir visai be reikalo itin veikliai nusiteikę skaitytojai išpažinties prozoje geidauja kvapą gniaužiančių įvykių.

Svarbiau, atrodo, kas kita: išpažinties proza iš prigimties yra mąstymo, asociatyvaus mąstymo imitacija, ir ji norom nenorom pasmerkta intelektualiam, protiniam pasaulio narstymui bei vertinimui. Ir išties — būtent išpažinties proza iškėlė naujas ir aktualias filosofines bei moralines dabarties problemas: žmogaus atsakomybė už save prieš save ir visuomenę, vidinis žmogaus pasirengimas būsimiems gyvenimo išbandymams. Tačiau patikslindamas pasakyčiau, kad tik pusiau iškėlė: jos nujaučiamos, įtempto mąstymo eigoje apčiuopiamos, finale įvardijamos... Kartais susidaro įspūdis, jog šitaip jos ir įkūnijamos, bet, deja, visi žinom, kad veiksmu padarytos skriaudos ar klaidos neatitaisomos žodžiu, lygiai kaip žodžiais nerealizuojama asmeninė, pilietinė žmogaus atsakomybė, o gražiais pažadais — pergalė ateities išbandymuose. Tuo tarpu išpažinties prozoje tokie iliuziniai konfliktų sprendimai, galima sakyti, dėsningi, nes išpažintis pertys petin eina su pamokslavimu, kai vieni tikrovės reiškiniai, nuneigiami, o kiti pagražinami, vieni supeikami, o kiti paskelbiami išsigelbėjimo formulėm. Neatsitiktinai juk pastebėta, kad silpniausioji „pasakojimų apie save" vieta — jų finalas, kada iki tol negailestingai save vanojęs herojus džiaugsmingai praneša suradęs „pažadėtąją žemę". Žodžiais, deja, jis jos ieškojo — žodžiais ir surado... O skaitytojas labai labai abejoja, ar šnekusis atradėjas pajėgs bent vieną koją jon įkelti...

Situacija dramatiška, ir jos neišriša, kaip rodo susitikimai su skaitytojais, nei pastarųjų palankumas, nei gražiausi kritikos komentarai. Ieškodami gilesnių jos šaknų, matyt, turėtume pažvelgti kokį dešimtmetį atgalios, kai išpažinties proza mūsuose dar tik formavosi. Iš tikro plačių analitinių apmąstymų metai, ir būtent jų patoso banga, manau, iškėlė prozoje intelektualiai mąstantį ir blaiviai, nuoširdžiai save analizuojantį herojų (juk būtent toji banga tiesiogiai išmušė iš dvasinio snaudulio „Kauno romano" Sigitą Sėlį). Aktyviausiu pasaulio pažinimo įrankiu tapo gyva, kūrybiška, savarankiška mintis — prieš pradedant veikti, buvo būtina daug ką permąstyti, perkratyti, idant išvengtum bemintės, inertiškos veiklos klaidų. Laikmečio skatinamas intelektualinis pažinimas, palydimas sunkiai suvaržomo lyrinių jausmų protrūkio, ilgam įsigalėjo literatūroje, ypač prozoje, kuri mūsuose, gal būt, efektingiau, negu kitose kaimyninėse literatūrose, ištobulino „pasakojimą apie save", tiksliau — „pasakojimą per save — apie pasaulį". Jo dėka, kaip matom, nuodugniau ir giliau pažinom šiandien mus supančią buitį, jos dialektinį prieštaringumą, įvairias socialines tendencijas, neigiamas ir teigiamas, čia žlugdančias asmenybę, čia stiprinančias žmogų jo dvasiniuose ieškojimuose.

Bet laikas ėjo... Psichologinės-analitinės prozos iškeltos problemos nepastebimai perkeliavo į žurnalistiką, į dienraščių ir savaitraščių puslapius, kur jau ne knygų herojai, o skaitytojai kryžiavo minčių špagas diskusijose apie miesčioniškumą, ant altoriaus užkeltus namukus, apie dabartinį jaunimą, sąžinę, pilietiškumą, gamtos apsaugą ir t. t. Racionalistiniai šių problemų sprendimai grožinėje prozoje ėmė prilygti gražiai įvyniotoms banalybėms — nemaža prozos dalis iškart subliuško. Taip jai, beje, ir reikia — vienadienės aktualijos išgarsina, bet jau kitadienės — numarina.

Užtat žymiai sudėtingesnės meninės problemos subrendo rimtoje grožinėje prozoje, kur apie dabartį privaloma spręsti žmogiškoje dvasinių vertybių plotmėje. Mat, ir čia intelektualinė, protinė herojų supančios tikrovės analizė ir subtili psichologinė autoanalizė ėmė krypti į savitikslį minties „perpetuum mobile", kurio krumpliaračiai nebeužkabina žmogaus veiklos variklių. Išpažintinės prozos herojai mąsto įdomiai, teisingai intuityviai nujaučia, kaip matėm, ir miesčioniškumo, karjerizmo, ir asmenybės standartizacijos, nužmogėjimo grėsmę žmogaus dvasiai, kūrybai ir darbui, bet sugeba tik daugiau ar mažiau nuo to trauktis, o įveikti — nebepajėgia.

Ar ne per daug norima? Nemanau. Nuo apmąstymų ir permąstymų mūsų visuomenė ne viename gyvenimo bare jau perėjo prie dalykiškos veiklos, kurioje ir atsijoja savo iliuzijas ir fantazijas nuo realių išgalių ir įmanomų reformų. Šitokioje visuomeninio gyvenimo atmosferoje išpažinties prozos herojų neveikla, tiksliau — nervinga protinė savęs ir aplinkos analizė, ne viename kūrinyje jau ima panašėti į niurzglų bambėjimą ar pseudokaringą švaistymąsi dygiomis publicistinėmis frazėmis, kiaurai suaižančiomis meninį apsakymo ar apysakos audinį. Tuo labiau, kad herojų bandymai gyvenime realizuoti savą jo sampratą dažniausiai tebelieka donkichotiški: protestuodamas prieš nužmogėjusius namukų savininkus, Tomas „Mano teisme" kone pats sudegina savo namus, o ne vienas „Suaugusiųjų žaidimų" veikėjas teatrališkai atsisako materialinių gėrybių ir, „užsimetęs terbelę ant pečių", iškeliauja į platųjį pasaulį... Iš esmės tai banalokas, grynai literatūriškas protestas, ir kol kas meniškai įspūdingesni, tur būt, tie mūsų romanai ir apysakos, kur išpažintį atlikęs herojus finale gan paslaptingai pasitraukia į užkulisių prietemą, leisdamas skaitytojui paspėlioti apie jo būsimuosius „atsinaujinimo" žygius. Prie veiksmo požiūriu pasyvios herojaus pozicijos prisitaikė pagaliau ir visa romano struktūra: įvykių grandinė (išorinė fabula) čia ne tokia reikšminga, ir ją kone visai pakeičia minčių eiga (vidinė fabula), nuotaikų ir emocijų srautas, kuris iki romano pabaigos vis dar tėra preliudija į veiksmą...

Tiesa, vienu metu mūsų kritikai siūlė sustiprinti vidinio monologo prozą ir jos herojų metafizinę problematiką, pažadinti mūsuose tarsi primirštus amžinuosius žmogaus būties klausimus — kas esu ir kam egzistuoju, kokia manoji ir mane supančio pasaulio prigimtis, gimininga ar skirtinga, švelniai apgaubianti ar negailestingai išsunkianti mano dvasią ir priešiškai įstumianti į nebūties tamsybes? Panaši problematika, aišku, gražiai praplėstų mūsų prozos herojaus intelektualinį horizontą, pagilintų jo dvasinius išgyvenimus. Tačiau kokia menine forma praplėstų, kokiom meninėm priemonėm pagilintų? Juk akivaizdu, kad filosofinės problemos negali virsti svarbiausiuoju romano komponentu, jei mes nenorime grįžti prie volteriško tipo filosofinės-alegorinės prozos. Dekarto filosofas, savaitę sėdintis priešais židinį ir mediuojantis metafizikos, arba būties teorijos, temomis, prieš mūsų pačių valią persikelia mūsų vaizduotėje į savo iškilnų XVII amžių — niekaip nepritampa jis prie mūsų kimšte kimštų troleibusų ir blokinių kvartalų, kur jau tik naktisėdos poetai begirdi — pro visuotinę tranzistorių ir televizorių ekstazę — amžinuosius būties ritmus. Nelinksma, kad pritrūkstame laiko ir peno nuodugnesnėms meditacijoms, bet ir dirbtinės filosofavimo injekcijos nieko negelbės — matyt, žmogaus ir pasaulio pažinimo kely neišvengiamai kinta apmąstymo ir veiklos proporcijos.

Ne kritiko užduotis siūlyti receptus — jis greičiau privalėtų nuvainikuoti persenusius ar pradedančius susenti. Tačiau atrodo, kad mūsų psichologinės prozos herojams pats laikas ne vien logika ir intuicija patikrinti savas gyvenimo pažinimo hipotezes — jų žmogiškajame tiesos ieškojime vis aštriau ima stokoti, filosofiškai tarus, praktinio tiesos ir pažinimo patikrinimo. Subtiliai mąstantis vidinio monologo žmogus, netgi gatvės sūkuriuose neišpuolantis iš somnambulinių autoanalizės būsenų, turėtų tarsi atsitokėti. Mūsų romane brėsta butinybė dar organiškiau, išradingiau derinti lyrinius prozos dėmenis su epiniais, dramatiškais, tragiškais. Gal tuomet savo stambiojoje prozoje greičiau ir pilniau pajustume visų laikų geriausiųjų romanų sielą — visapusišką žmogų, ieškantį ir atrandantį harmoningą santykį su savo paties pirmapradžiais, giluminiais impulsais ir su išoriniu pasauliu. Ieškantį ir atrandantį ne vien mintimi — veiksmas ne tik patikrina minties tiesą, bet ir netikėtai vaisingai pratęsia ją betarpiškame pasaulio ir žmogaus pažinime, nes visuomenė vis dėlto nėra begarsis kosmosas, kur kiekvienas kūnas skrieja savo nepažeidžiama orbita. O kasdienių socialinių konfliktų ir katastrofų triukšmo kaip tik ir maža lietuvių romane, vėl, atrodo, priėjusiame neišvengiamos kokybinės kaitos ribas. Juk kambarinės herojų sąžinės saskaitos su netolima savo praeitimi, ko gero, išsisemia, autokritiški prisiminimai ir atlapaširdės išpažintys mūsų prozoje ima kartotis, nebeatverdamos nežinomų žmogaus ir tikrovės pusių. Pagaliau ir apkarsta, kai matai nepažintos dabarties bangą, atkylančią su visais amžinaisiais būties ir epochos klausimais, išrašytais ir balta, ir juoda pula.

LIT. IR MENAS

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $ 7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203

- TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.
- ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ

SAV. G. DESROCHERS

TEXACO

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883

ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175

- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

***

TEL. 366-7281

***

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

DATOS • VARDAI • ĮVYKIAI

STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJE

Lietuvių Fronto bičiuliai Vokietijoje liepos 18-25 d. jau aštuonioliktą kartą rengia studijų savaitę, kuri šįmet vyksta Stuttgarte.

Paskaitą apie Lietuvą ir išeiviją skaitys dr. V. S. Vardys, Vokietijos LB istorinę apžvalgą pateiks kun. Br. Liubinas, dr. A. Gerutis kalbės apie rusinimo politiką, V. Natkevičius nagrinės žemininkus ir "bežemius" literatūroje, kun. dr. J. Jūraitis kalbės apie meilės problemą Jobo knygoje ir A. Camus Marę, V. Banaitis pristatys kompozitorių J. Gruodį, dr. Z. Ivinskis nagrinės Lietuvą ir žydus istorijos šviesoje, Juozo Grušo dramaturgiją analizuos dr. J. Grinius, S. Lozoraitis, jn., pažvelgs į dabartinę Lietuvos situaciją, dr. K. J. Čeginskas prisimins sukilimo 30 m. sukaktį, o dr. G. Bauro tema — lietuvių tradicinė šeimyna ir kaimas.

Koncertinę dalį išpildys čikagietė solistė L. Stepaitienė ir J. Karaziejaus vadovaujama Toronto tautinių šokių grupė Gintaras. Be to, veiks dail. A. Krivicko, Lietuvoje ir svetur išleistų knygų, pašto ženklų parodos.

Audronė ir Romas Misiūnai sukūrę lietuvišką šeimą. Iš kairės: inž. U. Kubilius, V. Skotte, inž. V. Kubilius, A. Kubilienė, J. Kazlas, Audronė ir Romas Misiūnai, A. Kubilūtė, G. Misiūnienė ir V. Misiūnas.

PAIEŠKOJIMAS

Giminės iš Lietuvos ieško Jono, Juozo arba Vinco Lomac, kurie gyveno Porlant arba Portland mieste Amerikoje arba Kanadoje.

Jie patys arba žinantieji prašomi rašyti Baliui Keburiui, 271 Evelyn Ave., Ingersoll, Ontario, Canada.

DU ABITURIENTAI

Vasario 16 gimnazija Vak. Vokietijoje šįmet išleido du abiturientus.

Ričardas Palavinskas gim. 1951 m. Betygaloje. 1960 m. su tėvais atvyko į Vokietiją. 1963 m. įstojo į Vasario 16 gimnaziją, kur buvo ateitininkų pirmininku, šoko tautinius šokius. Norėtų studijuoti mediciną.

Jonas Sonsas gim. 1951 m. Vokietijoje. Jo tėvas vokietis, o motina Elžbieta, seno Dortmundo lietuvių veikėjo Vinco Martišiaus duktė. J. Sonsas mokėsi vokiečių pradžios mokykloje, lietuvių

JUOZAS KAPOČIUS SU SAVO DARBO VAISIAIS

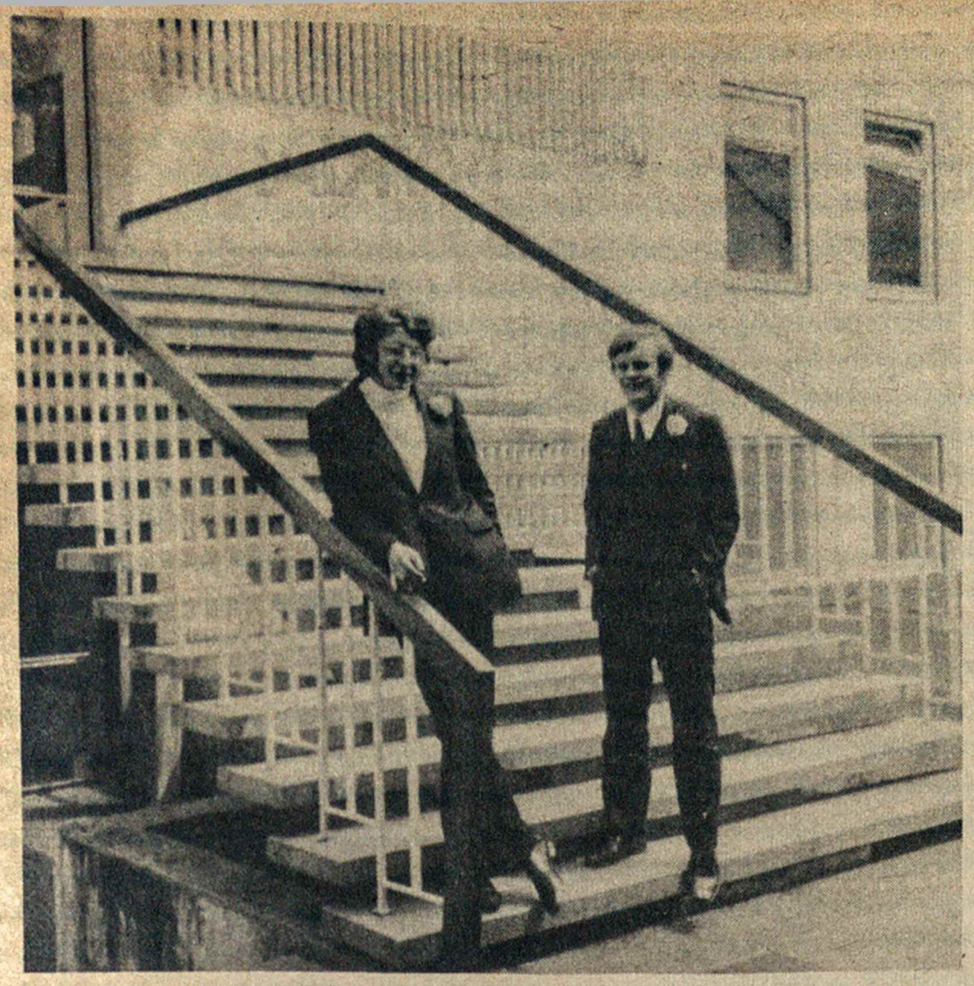

Vasario 16 gimn. abiturientai J. Sonsas ir R. Palavinskas

saleziečių mokykloje Italijoje, o 1965 m. įstojo į Vasario 16 gimnazijos ketvirtą klasę. Šoko tautinius šokius. Turi šaukimą atlikti karinę prievolę Vak. Vokietijos kariuomenėje. Numato odontologiją studijuoti Vilniaus universitete.

KELIAUJANTI DAINININKĖ

Montrealio lietuvių dainininkė Gina Čapkauskienė vis labiau populiarėja šiaurės Amerikos lietuvių tarpe.

Po sėkmingo debiuto Chicagos lietuvių operoje, Gina Čapkauskienė birželio 20 d. koncertavo Los Angeles lietuvių dienose, o praeitą savaitę grįžo iš St. Catharinės, kur atliko programą Joninių renginyje. St. Catharinėje dainininkei akompanavo torontiškis Jonas Govėdas.

Rugsėjo 18 d. Worcesteryje, JAV, rengiamas Ginos Čapkauskienės koncertas - rečitalis, o spalio 30 d. dainininkė lietuvių kompozitorių dainų rečitalį atliks Bostone.

LIETUVIŠKAS RAIDYNAS

Šiandieną rašomoji mašinėlė jau nebėra prabanga, bet savaime supranmas dalykas. Jomis naudojasi visi — pradedant mokiniais ir baigiant profesoriais. O šių dienų jaunimas jau mokyklose paprastai išmoksta mašinėle rašyti akla sistema.

Išeivijoje jau seniai iškilo lietuviškojo raidyno klausimas. Juk iš tikrųjų beveik biauriai atrodo lietuvių kalba rašytas raštas, kuriame nėra lietuviškų raidžių. Tai atrodo ne tik netvarkingai, bet ir skaityti sunku. Tad nenuostabu, kad vis didesnis lietuvių skaičius perka rašomąsias mašinėles su lietuviškais rašmenimis.

Tačiau ir lietuviškų rašmenų mašinėlės ne visos vienodai patogios. Dar nepriklausomoje Lietuvoje buvęs standartinis lietuviškas raidynas Vakaruose netinka, nes jame, pvz., nėra kai kurių raidžių ir ženklų, kurie reikalingi rašant ne lietuviškai. O užsienio lietuviui mašinėlė reikalinga ne tik lietuviškai, bet ir angliškai, prancūziškai ir kt. kalbomis rašyti.

Naują standartizuotą lietuvišką raidyną mašinėlėm išvystė New Yorko firma Sparta, kuriai vadovauja J. L. Giedraitis. Raidynas yra taip sutvarkytas, kad visos anglų kalbos vartojamos raidės ir ženklai yra savo įprastoje vietoje. Tokiu būdu mokykloje išmokęs akla sistema mašinėle rašyti be jokio persiorientavimo gali laisvai vartoti ir lietuvišką raidyną.

J. L. Giedraitis visoje šiaurinėje Amerikoje pardavinėja vokiškas Olympia firmos rašomąsias mašinėles, skaičiavimo mašinas, kompiuterius. Kelioninė mašinėlė lietuviškais rašmenimis jau gaunama už maždaug 70 dol. Stalo modelis jau kainuoja apie 130 dol.

Pastaruoju metu vis labiau populiarėja elektrinės raš. mašinėlės. Jomis daug greičiau galima rašyti, o tekstas daug gražiau atrodo, jis lygesnis ir jau panašėja į spaustuvės tekstą. Elektrinių mašinėlių liet. rašmenimis iki šiol dar nebuvo, išskyrus specialiai perdirbtus modelius, kurie labai brangiai kainuoja. J. L. Giedraičio pastangomis dabar Olympia fabrikas Vokietijoje pradėjo gaminti savo žinomą SKE elektrinį modelį su lietuviškais rašmenimis. Šita lietuviška elektrinė mašinėlė kainuosianti 225 dol., o iš anksto užsisakantiems bus duodama ir nuolaida.

Lietuviškos rašomosios mašinėlės yra labai laukiama dovana Lietuvoje. J. L. Giedraičio firma mašinėles tiesiai išsiunčia į Lietuvą, kur jos labai vertinamos.

Rašomąsias mašinėles J. L. Giedraitis pristato bet kur šiaurinėje Amerikoje. Firmos adresas: 10 Barry Drive, E. Northport, New York 11731. USA.

IEŠKOMAS AUKLĖTOJAS

Vasario 16 gimnazijai reikalingas jaunas vyras auklėtojas, kuris padėtų tvarkyti berniukų bendrabutį. Jei jis norėtų angažuotis bent porai metų, tai galėtų berniukų bendrabučiui ir vadovauti. Pageidautina, kad jis turėtų bent pradinį akademinį laipsnį (bakalaureatą ar pan.). Per atostogas gera proga pažinti Europą keliaujant.

Kreiptis į gimnazijos direktorių V. Natkevičių, 683 Lampertheim-Hüttenfeld, Romuva, W. Germany

PAIEŠKOJIMAS

Giminės Lietuvoje ieško Antano Pilibaičio, Antano senaus, gimusio 1923 m. Kretingos aps., Darbėnų vals., Grūšlaukės bažnytkaimyje. Apie 1962 m. jis gyvenęs Vancouveryje.

A. Pilibaitis arba žinantieji jo adresą prašomi pranešti NL redakcijai.

• **Prano Baltuonio** medžio šaknų parodą Detroite rengia spalio 16-17 d. Lietuvių studentų Detroito skyrius.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos prijmtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

J. I.B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuotai, J. I. B. vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su $6.00 money orderiu siųsti:
JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.
arba
1437 So. 49th Ave. Cicero, Ill. USA.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	depozitus	5%
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.	šėrus ir sutaupas	6%
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	6½%
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	ir virš $10.0000 - 3 metams	7%
penktadieniais	9.30 — 8 v. vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais "Talka" uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.500.000.

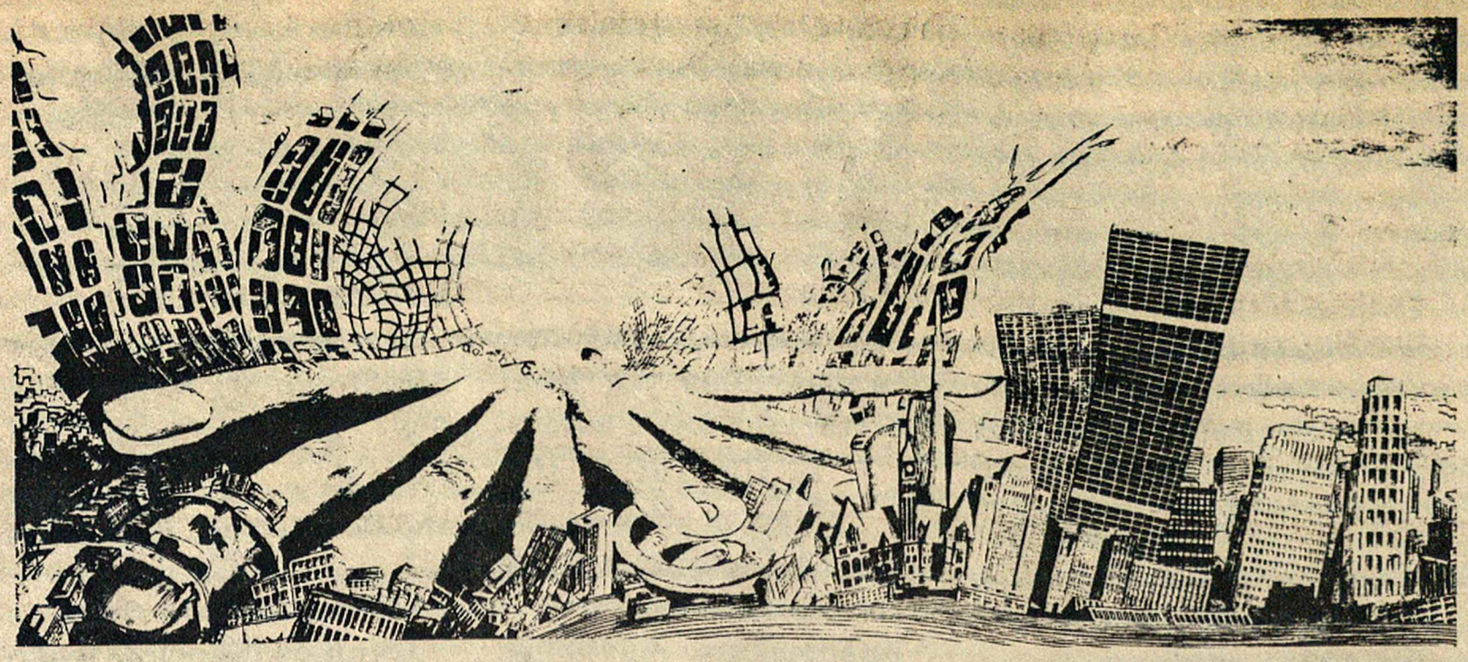

GREITKELIAI SKVERBIASI MIESTO CENTRAN

toronto

MIESTAS
PALIKTAS ŽMONĖMS

"Prieš rotušę neįmanoma šiaušti". Šio populiaraus posakio klaidingumą įrodė ryžtingų Toronto piliečių grupės, kai provincinė valdžia sustabdė Spadainos greitkelio statybą.

Miestą skaldantį automobilių triūkšmo ir dujų kanalą ruoštasi statyti jau gerą dešimtmetį. Didžiųjų verslininkų ir žemės spekuliantų įtakoje, pradžia padaryta ties McDonald-Cartier juostiniu greitkeliu, išleidžiant per 70 mil. dolerių. Kelią užbaigti metropolio taryba pritrūko lėšų ir pagelbos turėjo kreiptis į provincinę valdžią.

Atsirado proga pirmiau pavieniems, vėliau susijungusioms piliečių grupėms reikalauti, kad greitkelio statyba būtų peržvarstyta, nes dabar jau daug kam aišku, jog greitkeliai ne tik kad neišsprendžia didmiesčių susisiekimo problemų, bet ir pačius miesto centrus nugyvendino kaip JAV. Daug kas nebegalvoja, kad būtų išmintinga sekti kaimynų klaidomis, kad automobilis turįs būti žmonių aplinkos sprendėju.

Tačiau didžiumai politikierių ir viena kryptimi tegalvojantiems susisiekimo inžinieriams greitkelio reikalas atrodė visiškai aiškus, nežiūrint to, kad Spadainos pasekmės aplinkai nebuvo giliau išstudijuotos. Jų pusę palaikė ir miestų tvarkymą prižiūrinčios valdinės komisijos dauguma. Piliečių grupės nepasidavė ir, surinkusios apie 50 tūkst. dolerių teismo išlaidoms, apeliavo į galutinę instanciją – provincijos kabinetą.

Naujojo Ontario konservatorių partijos vado ir premjero Davio sprendimas buvo nelauktas ne tik didelėms statybinėms pasiruošusiems, bet ir paties Spadainos oponentam, kurie geriausiu atveju telaukė klausimo perdavimo tolimesniem studijom. Premjeras Davis pasakė visišką ne - greitkelių miestuose daugiau nebestatys – miestai tebūna žmonėms.

Kabineto veto buvo plačiai komentuojamas. Oponentai skubėjo prikišti politinį oportunizmą, nepastebėdami, kad, tur būt, visi greitkelio priešininkai nėra jo partijos šalininkai. Priešingai, reikia manyti, kad paprastai į trumpalaikę naudą pasinešusios balsuotojų masės artėjančiuose rinkimuose atsilieps neigiamai, pasirinkdami tikruosius Ontario konservatorius liberalus. Iš kitos pusės, savo drąsiu ir pažangiu žingsniu Davis atėmė daug amunicijos valdančiai progresyvių konservatorių partijai ant kulnų lipantiems naujiesiems demokratams.

Kaip bebūtų, Spadainos numarinimas yra didelis laimėjimas ne tik Toronte, net ir Ontario bei visos Kanados žmonėms, nes krašto problemas bent šiuo atveju jau pasiryžta spręsti savitai.

Panašus skersmiestinis greitkelis yra projektuojamas Montrealyje. Ontario sprendimas gal palengvins ir tenai bekylančių piliečių opozicijai. a.

IŠSKRIDO
Į BERLYNĄ

Ieva Adomavičienė, vokiečių ir lotynų kalbų mokytoja Toronto gimnazijoje, liepos 2 d. išskrido į Vakarų Berlyną vokiečių kalbą patobulinti.

Trijų savaičių kursai organizuojami Goethes instituto. Jie skiriami vokiečių kalbos specialistams, dirbantiems už Vokietijos ribų.

NUSIPIRKO
ŪKIUS

Prof. Pikūnas iš Detroito nusipirko ūkį 15-to kelio ir Rideau kanalo apylinkėje. Ten pat gretimai nusipirko kitą ūkį Aldona Veselkienė iš Chicagos.

TRIJŲ SKATIKŲ
OPERA

Bertoldo Brechto, garsaus vokiečių dramaturgo ir poeto, modernaus šių dienų dramos teatro kūrėjo veikalas Die Dreigroschenoper buvo statomas Toronte Passe Murelle teatre. Veikalą statė Central Players dramos vienetas. Vaidinimas vyko anglų kalba.

Brechto kūrybai būdingos trys srovės: ekspresionizmas, vėliau — nihilizmas ir galiausiai — marksizmas. Veikaluose vyrauja stiliaus paprastumas ir realizmo nuogumas.

1933 m. pabėgęs iš nacistinės Vokietijos pradžioje apsigyveno Danijoje, vėliau Suomijoje ir vėliausiai JAV. Tremtyje visą laiką kūrė: rašė dramas ir poeziją. 1948 m. sugrįžo į rytų Berlyną ir su savo žmona aktore įsteigė teatrą, kuris greitu laiku įsigijo tarptautinį pripažinimą.

Muzikinėj "Die Dreigroschenoper" dramoje parodomas Londono padugnių gyvenimas karalienės Viktorijos laikais. Brechtas į tą dramą įtraukė visus padugnių dalyvius: elgetas bei elgetų karalių, vagis, žudikus bei jų vadus, prostitutes ir kitus. Nepamiršo jis nei tvarkos dabotojų policininkų, nei jų viršininkų — vagysčių grobio dalininkų.

Sultinga ir natūrali aktorių vaidyba, sodrus apšvietimas, scenos bei paties teatro paprastumas (buvęs sandėlys ar arklidė) suteikia žiūrovui impulsą pajusti dramos grožį ir suprasti jos vertę.

Brechtas, buvęs Miuncheno universiteto medicinos studentas, metęs studijas ir pasišventęs literatūrai, kovojęs prieš nacizmą, iš nihilisto virtęs marksistu. Stalino taikos premijos laureatas, savo kūryba yra brangus ne tik vokiečių tautai, bet ir visiems dramos ir poezijos mėgėjams. Jo kūryba ir teatrinė veikla įstato jį į pasaulio garsenybių eiles. la.

hamilton

BIRŽELINIŲ
MINĖJIMAS

Birželio 20 d. liet. studentai surengė birželinių išvežimų minėjimą McMaster universitete. Jis buvo skiriamas jaunimui, bet buvo kviečiamas ir senimas, tačiau minėjimas klausytojų gausumu nepasižymėjo.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo čikagiškis R. Sakadolskis. Diskusijų metu buvo sustota ties baltiečių polit. veikla ir genocidu.

Rusijos istorijos prof. dr. R. Johnston pareiškimu, žmonių deportacijos laikytinos genocidu. Anot jo, ir patys rusai pripažįstą deportuoją tik nepatikimą elementą. Nėra jokių vilčių, kad rusai kada nors atsisakytų Baltijos kraštų, nežiūrint to, kad rusai atliko didelį agresijos aktą. Tai įvykę tada, kada Vakarai nieko negalėję daryti tuo reikalu. Tas pats profesorius priminė 1957 metus, kada tuometinis Kanados min. pirm. John Diefenbaker Jungtinių Tautų sesijoje buvo iškėlęs pabaltiečių reikalą, betgi efektas buvo lygus Chruščiovo daužymusi batu. Reikia abejoti, kad komunizmas Rusijoje baigtų savo dienas artimiausioje ateityje. Tačiau kelioms rytų Europos tautoms galima tikėtis atmainų, pvz., tokiai Lenkijai.

Parlamentaras ir diskusijų dalyvis John Smith pareiškė, kad nereikia nustoti vilties, bet patiems organizuoti ir per Kanados fed. vyriausybę reikalauti priklausomų teisių savo žmonėms. Diskusijose dalyvavo ir latvių bei estų tautų atstovai. Po diskusijų kalbėtojams buvo įteikta po knygą "Lithuanians in Canada".

Džiugu, kai jaunimas-studentija imasi iniciatyvos dirbti savo žmonių labui. Reiktų pasiūlyti, kad jie išnaudotų visas galimas progas skelbti žmonėms apie jų tėvų kraštui padarytas ir tebedaromas skriaudas.

Zp

VAIRUOTOJŲ
STREIKAS

Šalia kitų, Hamiltone sustreikavo ir miesto autobusų vairuotojai. Šias eilutes rašant, streikas jau buvo įkopęs į 44 dieną. Nesą žinių,

HAMILTONO SLA KUOPOS GEGUŽINĖJE

kada bus streiko pabaiga.

Streikas labai daug nepatogumų atnešė miesto gyventojams, kai kurioms parduotuvėms sumažėjo prekyba. Tačiau taksi vairuotojai labai džiaugiasi, sakydami, kad dabar turį daugiau darbo.

Zp.

MIESTO
SUKAKTIS

Hamiltono miesto 125 metų sukakties minėjimas artinasi prie pabaigos. Jis oficialiai buvo pradėtas birželio 9 d. P. E. Trudeau apsilankymu, kada ministras pirmininkas malūnsparniu nusileido St. Lawrence parke, kur jo jau laukė hamiltonietis sveikatos ministras J. Munro, miesto burmistras V. Copps, kiti pareigūnai ir policijos apsauga.

Po iškilmių P. E. Trudeau nuvyko viešbutin, kur jį nulydėjo 400 darbininkų demonstrantų prieš nedarbą Kanadoje. Prie jų prisijungė apie 60-ties radikalių revoliucionierių grupė su Šiaurės Vietnamo vėliava. Darbininkai iš savo tarpo prisijungėlius norėjo išskirti, bet nepasisekė. Demonstrantai piketavo P. E. Trudeau viešbutį apie valandą laiko, o jų raštą priėmė ministras J. Munro ministro pirm. vardu.

Aukštasis svečias vakarieniavo istorinėje Dundurn pilyje. Laikraštininkų paklaustas, kur jo jaunoji žmona, P. E. Trudeau atsakęs, kad jo žmonos dalyvavimas Hamiltono iškilmėse paliktas jos pačios nuožiūrai.

Vakarienės metu jauna moteris norėjo įeiti į Dundurn pilį ir durininkams prisistatė kaip Trudeau žmona. Tokiu būdu hamiltoniečiai turėjo progos susitikti ir su savo šalies "first lady".

Miesto sukakties iškilmėse dalyvavo visos tautybės. Lietuviams atstovavo Gyvataras, Aido choras ir parado šokėjos Lithuettės.

14 tautybių pasirodyme Mohawk kolegijos auditorijoje Gyvatarui teko pirmoji vieta. Vietos laikraštis lietuvių pasirodymą labai gražiai aprašė ir įdėjo nuotrauką. Hamiltono lietuviai iš tikrųjų gali didžiuotis savo šokėjais ir jų vadove G. Breichmaniene. Zp.

sudbury

STUDENTŲ
GEGUŽINĖ

Sudburio lietuvių sporto klubas Geležinis Vilkas liepos 25 d., sekmadienį, 1 val. p.p., Petro Jutelio vasarvietėje Baravyke, French River rengia gegužinę studentams.

Pirm. S. Krivicko pasiūlymu, visuotinis narių susirinkimas studentams paskyrė 100 dol. dovanų. Loterijos būdu ši dovana teks vienam iš studentų — klubo nario sūnui arba dukteriai, kuri studijuoja universitete. Traukime gegužinės metu galės dalyvauti visi studijuojantieji klubo narių vaikai.

Klubo valdyba visus svečius aprūpins užkandžiais ir gėrimais, o programą atliks ir praves patys studentai. Mes, senieji "vilkai", trokštame, kad ir jaunieji įsijungtų į klubo veiklą, nes, mums išėjus į pensiją, norėtume, kad klubas ir toliau gyvuotų, perėjęs į jaunųjų rankas.

Į gegužinę kviečiame ne tik sudburiečius, bet ir lietuvius iš tolimesnių ir artimesnių kolonijų.

Tad iki pasimatymo gegužinėje, kur galėsime pasigrožėti Petro Jutelio kūriniu Baravyku ir pamatyti, kas bus laimingasis studentas ar studentė, laimėjusi 100 dol. dovaną. Ta proga, kiekvienas jaunuolis ar jaunuolė į klubą galės įstoti be stojamojo mokesčio.

Klubo v-ba

• Liuda Korsakovienė, paviešėjusi 6 mėnesius pas seserį J. E. Staškus ir brolį B. Šesnickius, išvyko į Lietuvą. J. E. Staškų vasarvietėje buvo surengtos išliestuvės, kur dalyvavo nemažas būrelis lietuvių.

• Saulė Poderytė išvyko į Forthdano universitetą, Amerikoje, per vasaros atostogas studijuoti lituanistiką.

• Ramunėlės tautinių šokių grupė buvo pakviesta CKSO-TV stoties Sudburio miesto amfiteatre atlikti šokių programą. Pašoko 3 tautinius šokius. Šokių grupei vadovauja Silvija Martinkutė, kurią Sudburio Folks Arts Council pakvietė nariu. Sveikiname.

vancouver

JONINIŲ
LAUŽAS

Joninės yra tapusios didžiausiu medžiotojų ir meškeriotojų klubo metiniu renginiu. Tą gražią lietuvišką tradiciją palaikyti mums padeda Jonas Macijauskas, nes jo sodyboje vyksta laužas. Prie aukštai liepsnojančio laužo klubo nariai ir jų svečiai pagerbė ne tik Jonus, bet pradėjo nuo Antanų ir baigė Petrais.

Joninėse dalyvavo gana gausus būrelis tautiečių, tarp kurių buvo ir svečias iš Pawell River A. Gudaitis su žmona.

Susirinkusius sveikino klubo pirm. dr. Julius Sakalauskas ir Bendruomenės pirm. Balys Vileita.

Baigiant laužui liepsnoti, buvome šeimininkų pakviesti į erdvią patalpą jų namuose, kur vaišinomės paruošta vakariene, gaivinomės savo atneštais gėrimais ir linksminomės prie šokių muzikos iki vėlos nakties.

V. S.

montreal

RAMOVĖNŲ
SUSIRINKIMAS

LVS Ramovės Montrealio skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko birželio 19 d. ramovėno B. Bagdžiūno namuose. Pirm. Pr. Keturka, susirinkimą atidaręs, paprašė tylos bei susikaupimo minute pagerbti mirusius ir už tėvynę žuvusius karius.

Į prezidiumą susirinkimui pravesti buvo išrinktas A. Daugelavičius, kuris, padėkojęs už pasitikėjimą, pravedė susirinkimą pagal v-bos paruoštą darbotvarkę. Skyriaus sekretorius P. Gabrys, kurį prezidiumo pirm. A. Daugelavičius pakvietė ir susirinkimo sekretoriaus pareigoms, perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas be pastabų.

Valdybos pirm. Pr. Keturka padarė metinę skyriaus veiklos apžvalgą: Iždininkas A. Kalvaitis paaiškino, kiek turime kasoje ir vėliavos fonde pinigų. Revizijos komisija — R. Simaniūkštis ir A. Žiukas, — patikrinę kasos knygą bei pateisinamus dokumentus, viską rado tvarkoje.

keliama į 14 psl.

Įdomu ir malonu buvo skyriaus vėliavą pamatyti. Susirinkimas nutarė per Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventę ją pašventinti. Ta proga bus atšvęsta ir skyriaus 15-kos metų sukaktis.

Vėliavos projektą paruošė skyriaus meninin-kas J. Šiaučiulis. Projektą įvykdė V. Keturkienė. Vėliavos projektui paruošti ir juo labiau jį įvykdyti mūsų meninin-kams teko ne vien daug darbo, bet ir sielos bei

OLIMPIA SF
raš. mašinėlė su lietuviškais rašmenimis – tik $69.50.

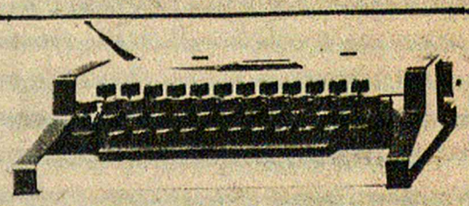

Elektrinės lietuviškos mašinėlės, skaičiavimo mašinos, kompiuteriai ir kt. Labai laukiamos Lietuvoje ir čia.
Platesnių informacijų teirautis –

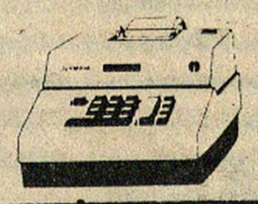

SPARTA
J. L. Ciedraitis,
10 Barry Drive
E. Northport, New York 11731
Tel. (516) 757-0055

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
366-7818
* * *
Tel. 365-3364
• DEMON
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION DODGE
• išorės taisymas
• dažymas
• ratų derinimas
• kiti remontai
De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC

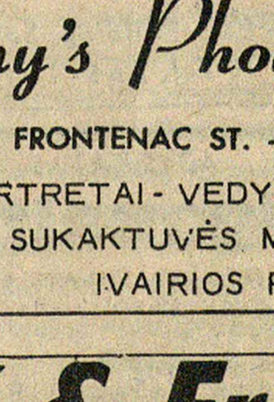

LAURENT DAIGNEAULT
Président

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

Jetté & Frères
Hydro – Quebec atstovas,

Tik apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.
Cascade 40 60
1.75 par mois per month 40
2.25 par mois per month 60
kuris išnuomuoja ir įrengia karšto vandens šildymą.
* * *
Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir naujų įrengimai. Taip pat gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.
Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius.
140-2e AVENUE - 366-0330

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal,
Tel. 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.E.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

montreal

atkelta iš 13 psl.

gimtajam kraštui meilės įdėti. Jiems priklauso mūsų nuoširdi padėka.

V-bos pirm. padėkojo visiems tiems, kurie prisidėjo prie vėliavos ne vien tik darbu, bet ir pinigais.

V-bos rinkimai bus sekančiais metais, nes praeitais metais valdyba buvo išrinkta dvejų metų kadencijai.

Pasikeitus mintimis, susirinkimas buvo baigtas Lietuvos himnu. Iš 19-kos sarašuose esančių dalyvavo 11 skyriaus narių. P. G.

ATEITININKŲ STOVYKLA

Montrealio ateitininkų organizuojama jaunimo stovykla bus nuo liepos 17 d. iki 24 d.

Vyriausias stovyklos vadovas ir kapelionas yra Aušros Vartų parapijos klebonas t. L. Zaremba. Stovyklos komendantu bus studentas iš Toronto. Laužo metu, kaip pernai, visus linksmins Laima Underytė iš Chicagos. Maudymosi metu turėsime vandehs sargo kursus baigusį studentą Ignaitį iš New Yorko. Berniukų vadovas Ladas Giriūnas. Vyresnių mergaičių vadovė ir rankdarbių mokytoja J. Blauzdžiūnienė. Jai talkininkauja B. Lukoševičienė. Jaunesnes mergaites padės prižiūrėti Vida Žitkutė ir Dana Blauzdžiūnaitė. Ūkvedys yra J. Ladyga.

Jau yra užsiregistravę 30 vaikų. Kviečiame daugiau prisidėti ir linksmai praleisti laiką lietuviško jaunimo tarpe. Stovyklos mokestis 23 dol. savaitei ir 2 dol. registracijos mokesčio. Kreiptis pas seselę Margaritą 766-9397 arba J. Adamonienę 256-5355. J. A.

ŠAULIŲ JONINĖS

L. K. Mindaugo šaulių kuopos ruoštas birželio 26 d. Joninių laužas praėjo su pasisekimu. Esant gražiam orui, privažiavo apie 40 automobilių. Vakare buvo suvaidintas Paparčio žiedas, kurį atliko scenos mėgėjų grupė -- B. Bagdžiūnas, A. Mylė ir R. Tekutytė. Autorius Pr. Dikaitis, režisorius V. Sušinskas. Po vaidinimo kuopos pirm. Ig. Petrauskui uždegus laužą, buvo padeklamuota laužui pritaikyti eilėraščiai, kuriuos atliko J. Jukonienė ir Pr. Tekutienė. Parašė Pr. Dikaitis.

Prie A. Kalvaičio vedamos muzikos naujai Mindaugo kuopos pastatytame pastate veikė baras, vedamas J. Babrausko. Jaukioje ir pakylioje nuotaikoje valandos greit bėgo. J. Jukonienės ir G. Kazlauskienės išplatintais loterijos bilietais svečiai išmėgino savo laimę. Jau visai sutemus pradėta skirstytis namo su viltimi pasimatyti kitame Joninių laužе.

Apsilankiusiems ir bet kuo prisidėjusiems prie laužo pasisekimo kuopa lieka dėkinga. A. M.

MIRĖ M. MACKEVIČIUS

Montrealyje praeitą savaitę mirė Mykolas Mackevičius.

Velionio gedi duktė su šeima.

LANKĖSI CHICAGOJE

Chicagoje, be kitų montrealiečių, lankėsi J. Norvaiša-Girinis ir H. Adomonis su šeimomis.

Jie dalyvavo dainų šventėje ir kituose lietuvių sambūriuose.

PAŠTO TARIFAI

Nuo liepos 1 d. Kanadoje galioja nauji pašto tarifai.

Atvirutės, siunčiamos paprastu paštu į Kanadą arba JAV, kainuoja po 7 centus.

Laiškai, siunčiami paprastu paštu į Kanadą arba JAV, iki 1 uncijos svorio kainuoja 7 cnt., iki 2 uncijų — 12 cnt., iki 4 uncijų — 18 cnt., iki 8 uncijų — 28 cnt.

Oro pašto laiškai į JAV kainuoja po 10 cnt., už kiekvieną unciją.

Visi laiškai iki 8 uncijų svorio į užsienius (išskyrus JAV) bus siunčiami oro paštu. Siuntėjas ant tokių laiškų turi aiškiai įrašyti žodžius "Air Mail".

Laiškai į užsienį iki 1 uncijos kainuoja 15 cnt., iki 2 uncijų — 30 cnt.,

MONTREALIO JŪRŲ ŠAULIAI SU SVEČIAIS

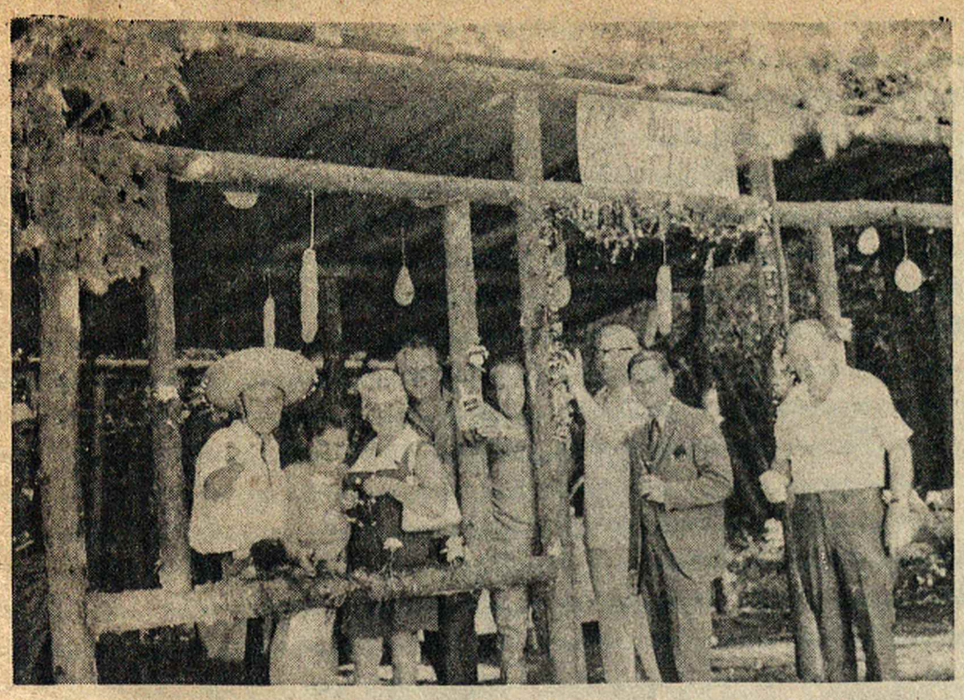

P. Skruibio vasarvietėje. A. Kalvaičio nuotraukoje gegužininkai prie šaulių pastatyto baro.

iki 4 uncijų — 40 cnt. ir iki 8 uncijų 90 cnt.

Atvirutės į užsienį kainuoja 10 cnt., o aerogramos — 15 cnt.

AUTO
NELAIMĖS

Praeitą šeštadienį automobilio nelaimė ištiko dr. L. Rudį su šeima.

Iš Montrealio grįžtant į Bramptoną, Ont., netoli Toronto į gydytojo automobilį įvažiavo sunkvežimis. Dr. L. Rudys ir ir vaikai liko nesužeisti, S. Rudienė paguldyta ligoninėn.

Montrealyje auto nelaimėje sužeisti Katarina ir Juozas Ambrasai paguldyti ligoninėn.

SKAUTŲ
STOVYKLA

Montrealio lietuvių skaučių ir skautų stovykla Baltijoje prasidės liepos 24 d. Skautėms ir vilkiukams tęsis iki rugpiūčio 1 d., o skautams iki rugpiūčio 7 d.

Skautėms vadovaus M. Jurkienė, o skautams R. Verbyla, R. Otto ir B. Niedvaras. Stovyklos mokestis: vienai savaitei 25 dol. ir 2 dol. registracijos, dviem savaitėm — 40 dol. ir 4 dol. registracijos. Dalyvaujant daugiau negu vienam asmeniui iš šeimos — duodama nuolaida.

Visos sesės ir broliai nedelsiant prašomi registruotis pas skautų vadovus. Tuntininkai

KEPTAS BEKONAS
IR LIETUVIŠKA GIRA

Montrealio lietuvių žvejotojų-medžiotojų Nidos klubo gegužinėje, kuri įvyks rugpiūčio 8 d. P. Skruibio vasarvietėje, Ponte Fortune, dalyviai turės progos pamatyti retai sutinkamų naujovių: paragauti skanios lietuviškos giros, ant iešmo keptos bekonienos ir savo laimę išbandyti laimės šulinyje.

Tad visi klubo nariai ir svečiai maloniai kviečiami nepraleisti šios progos ir į ją atvykti. Ypač jaunimas.

Gegužinė, nežiūrint koks bus oras, lis ar snigs, vistiek įvyks.

J. Š.

MINDAUGIEČIŲ
GEGUŽINĖ

Praeitą sekmadienį buvusi LK Mindaugo š. kuopos gegužinė susilaukė gausių lankytojų: jau 11 val. ryto visos automobilių vietos buvo užimtos.

Gegužinę atidarė kp. pirm. Ig. Petrauskas, asistuojamas R. Riauto. Buvo sugiedotas himnas ir pakelta trispalvė. Priziniam šaudymui vadovavo B. Kasperavičius, P. Gabrys ir M. Grinkus. Pirmą vietą laimėjo K. Kiaušas, antrą — J. Zavys. Moterų grupėje laimėjo Krasauskienė. Laimėtojams buvo įteiktos taurės.

Kas nenorėjo laimės išbandyti šaudyme, ją pamėgino loterijoje, kurią tvarkingai pravedė B. Bagdžiūnas, padedant G. Kazlauskienei, O. Mylienei ir J. Jukonienei.

Daug įdomumo sukėlė sportas ir žaidimai, kuriuos pravedė V. Sušinskas ir A. Žiukas. Geriausiu maišų šokėju pasirodė Z. Valinskas, geriausia kiaušinio nešėja — Keršienė, jaunių maišų šokėjas — R. Valinskas. Virvės traukime abi grupės išėjo laimėtojais. Grupėm vadovavo B. Žilinskas ir A. Šveikauskas.

Muziką sumaniai tvarkė visiems pažįstamas A. Kalvaitis. Įvairiais svarbiais ir šaltais gėrimais vaišino J. Babrauskas. Kad niekas neliktų alkanas, rūpinosi M. Kasperavičienė ir M. Grinkienė. Prie gegužinės pasisekimo savo tėviška ir ūkiška globa daug prisidėjo vasarvietės šeimininkai P. Skruibiai.

A. M.

NIDOS
PARAMA

Nidos klubo valdyba savo posėdyje nutarė iš savo kasos paskirti 15 dol. KLB Montrealio apylinkės valdybai padengti lietuvių skyriaus išlaidas Terre des Hommes parodoje.

GYDOSI

Viktorijos ligoninėje gydomas Jonas Valašimas.

NIEKAS NEAPSIVILIA STEPHEN KISBERIO
DOVANŲ, DAILENYBIŲ IR SENIENŲ PARDUOTUVĖJE

Nuostabus pasirinkimas: tikri rusiški samovarai, porcelanas, dekoratyvios lėkštės, medžio drožiniai, įvairūs indai, rankdarbiai, lininės staltiesės, be to — gintaras ir jo išdirbiniai...

Kisber & Co. Ltd. & Cie. Ltée.
AUCTIONEERS - ENCANTEURS
56 NOTRE DAME W.
MONTREAL
TEL. 849-1366

PAS KISBERĮ NIEKAS NEAPSIVILIA!

ŽEMELAPIS NEMOKAMAI

Taip, nemokamai. Tai sieninis Lietuvos žemėlapis, spausdintas keturiomis spalvomis, 24" x 20" formato.

Žemėlapyje sužymėti Lietuvos ežerai ir upės, miškai, miestai, miesteliai ir mažesnės gyvenvietės. Kiekviename lietuvio bute toks žemėlapis yra reikalingas ir būtinas, ypač ten, kur auga jauni lietuviukai — juk jiems ne tik reikalinga, bet ir smalsu smulkiau susipažinti su savo tėvų krašto geografija.

"Nepriklausoma Lietuva" šitą spalvotą Lietuvos žemėlapį nemokamai išsiųs visiems naujiems laikraščio prenumeratoriams arba tiems, kurie suras naują NL prenumeratorių ir atsiųs prenumeratos mokestį.

Vadinasi, nemokamai gauti Lietuvos žemėlapį iš tiesų nėra sunku. Pakanka tik pakalbinti savo kaimyną laikraštį užsiprenumeruoti, atsiųsti prenumeratos mokestį, o mes bematant Jums išsiųsime žemėlapį.

Pasinaudokitė čia spausdinama anketa:

NL administracijai,
Nepriklausoma Lietuva
7722 George Street,
La Salle 690, Que.,
Canada.

Prašau man siuntineti Nepriklausomą Lietuvą šiuo adresu:

_____

_____

_____

Keturių spalvų Lietuvos žemėlapį prašau išsiųsti šiuo adresu:

_____

_____

_____

Pridedu $..... kaip 12 mėnesių prenumeratos mokestį.

Metinė NL prenumerata: Kanadoje $7.50, kitur $8.00.
Remėjo prenumerata $ 12.00.

KLM
ROYAL DUTCH AIRLINES

14 dienų ekskursija,

RUGSĖJO 15 — 30 DIENOMIS.

KAINA **$660**

10 DIENŲ VILNIUJE IR APYLINKĖSE
2 DIENAS MASKVOJE IR 2 DIENAS AMSTERDAME

REGISTRUOTIS IKI LIEPOS 31 DIENOS.

Dėl smulkesnių žinių skambinti V. Bačėnui **278 - 7261**
arba Pr. Paukštaičiui 366 - 6220 Montrealyje.

V. BAČĖNAS

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY

323 Lakeshore Rd. E., Port Credit, Ont,

KRONIKA

ČEMPIONAS

JUOZAS JUOCEVIČIUS

Birželio 19 d. kaunietis Juozas Juocevičius Madride vykusiose Europos bokso pirmenybėse laimėjo vidutinio svorio čempiono titulą.

J. Juocevičius kovėsi sovietų rinktinėje ir buvo treniruojamas kauniečio Algirdo Šociko, kuris Europos čempionatą buvo laimėjęs 1953 m. ir 1955 m. Ričardas Tamulis Europos čempiono vardą laimėjo 1961, 1963 ir 1965.

ATOSTOGAUJA

Vasario 16 gimnazijos mokytojas Vytautas Svilas, kurio įdomių straipsnių seriją neseniai spausdinome NL, liepos pabaigoje dvi savaites atostogaus Ispanijoje.

Vytautas Svilas šiuo metu baigia rašyti kitą ilgesnį rašinį.

• **Inž. Antanas Novickis,** aktyvus visuomeninin k a s, ilgesnį laiką guli ligoninėje dr. A. Snieškos priežiūroje, New Yorke.

LAIKRAŠČIO RAMSČIAI

Rėmėjo prenumeratą — 12 dol. — apsimokėjo Jonas Astravas iš Montrealio ir V. Kaupas iš Concord, JAV.

Aukomis Nepriklausomąją parėmė šie laikraščio bičiuliai: 7 dol. O. V. Karpienė, po 5 dol. — J. Rašytinis, M. A., 3 dol. J. Asipavičius, po 2,5O dol. — St. Balčiūnas, P. Alekna, P. Gabrys, M. Krauza, po 2 dol. — J. M. Vizgirda, J. Palionis, A. Aglinskas, 1 dol. aukojo A. Kynas.

Nuoširdus ačiū visiems.

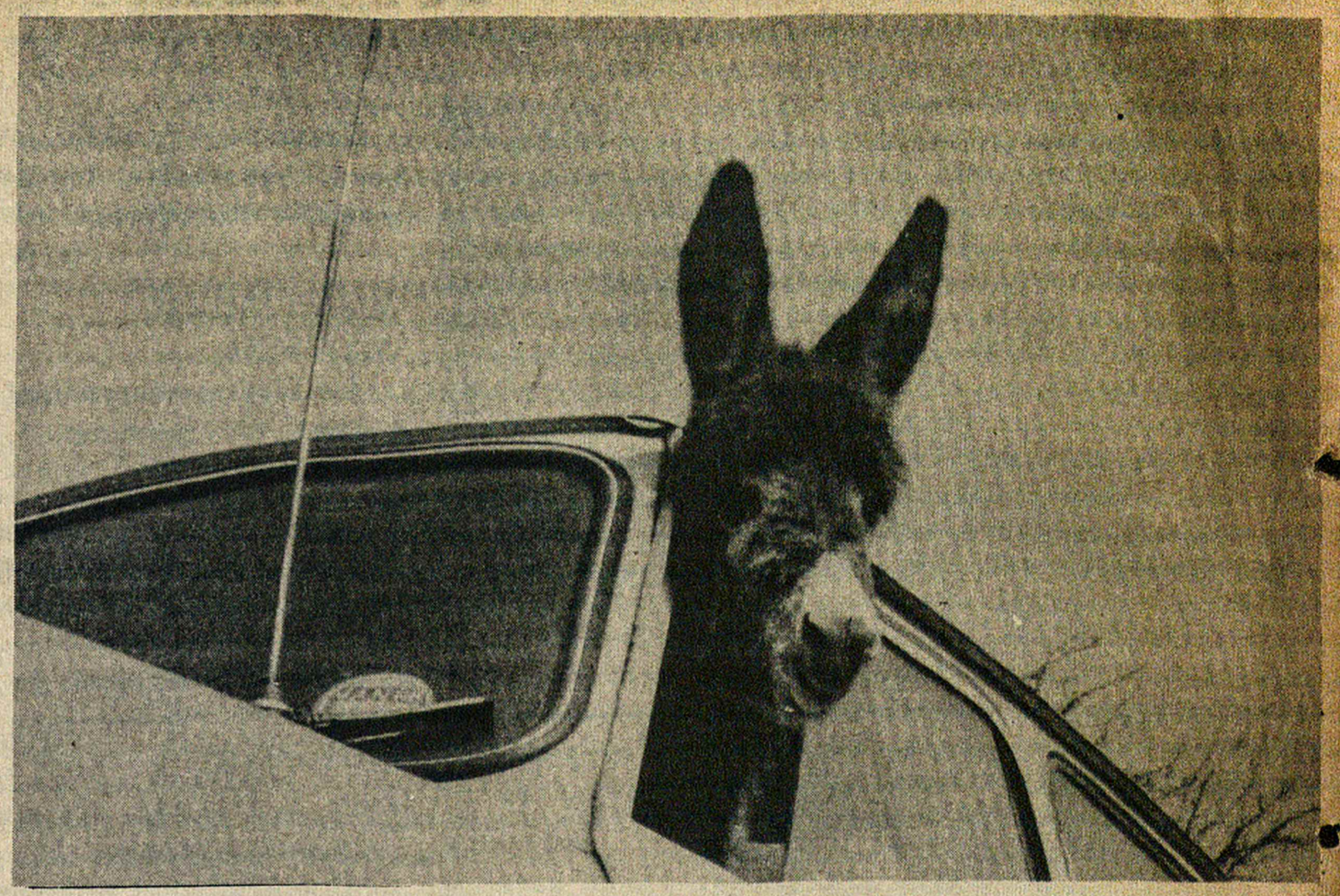

VAIRUOTOJAI TAIP DAŽNAI MATO KITUS VAIRUOTOJUS...

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

SAVARANKIŠKAS AGENTAS

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. **727-3120** Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

L.Š.S.T. JŪRŲ ŠAULIŲ KUOPA "NERINGA" MONTREALYJE.

Visus maloniai kviečiame į kuopos rengiamą

JAUNIMO GEGUŽINĘ.

kuri įvyks liepos 18 d. F. Skruibio vasarvietėje, POINTE FORTUNE, P.Q.

Programoje:

1. Geras orkestras su jaunimui mėgstama muzika.
2. Premijuotas šaudymas ir kiti sporto žaidimai.
3. Plaukiojimas laiveliais.
4. Turtinga loterija.
5. Bufetas.

Kuopos valdyba

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ-MEDŽIOTOJŲ KLUBAS **NIDA** *RUGPIŪČIO 8 d. (sekmadienį),*

P. SKRUIBIO VASARVIETĖJE, PRIE OTTAWOS UPĖS,

Pointe Fortune, P.Q.

RENGIA **GEGUŽINĘ**

PROGRAMOJE:

- *ŽVEJOJIMO VARŽYBOS*
- *PLOKŠTELIŲ MUZIKA*
- *TURTINGAS BARAS*
- *BEKONO KEPIMAS*
- *LIETUVIŠKA GIRA*
- *LAIMĖS ŠULINYS*
- *LOTERIJA IR ŽAIDIMAI*

"NIDOS" Klubo Valdyba

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220